



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.3.1.2024

Pan Krzysztof Reinert
Burmistrz Gogolina
Urząd Miejski w Gogolinie
ul. Krapkowicka 6
47-320 Gogolin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/093 – Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Gogolinie, ul. Krapkowicka 6, 47-320 Gogolin ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Reinert, Burmistrz Gogolina ² , od 2 maja 2024 r. Poprzednio w okresie objętym kontrolą funkcję Burmistrza pełnił Joachim Wojtala, od 18 listopada 2002 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt 2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonaniem tych zadań
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024, do zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres, mających znaczenie dla badanej działalności
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Wojciech Jarzyna, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/15/2024 z 30 stycznia 2024 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Burmistrz, w okresie objętym kontrolą, w sposób skuteczny zorganizował opiekę nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapewnił podejmowanie działań zapobiegających bezdomności zwierząt. W Gminie Gogolin⁵ obowiązywały programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt⁶, zawierające obowiązkowe elementy określone w przepisach o ochronie zwierząt. Do Urzędu wpływały informacje dotyczące każdego bezdomnego zwierzęcia odłowionego z terenu Gminy, a pracownicy tej jednostki monitorowali los zwierząt, aktywnie włączając się w poszukiwanie ich dotychczasowych właścicieli oraz informując mieszkańców Gminy o możliwości adopcji psów.

Na podstawie porozumienia zawartego z Gminą Kędzierzyn-Koźle, w schronisku zlokalizowanym w Kędzierzynie-Koźlu, zapewnione zostało schronienie dla bezdomnych psów z obszaru Gminy. W całym okresie objętym kontrolą realizowane były także inne obligatoryjne zadania dotyczących zwierząt domowych, w tym kastracja i sterylizacja kotów wolno żyjących oraz usypianie ślepych miotów. W Gminie funkcjonowała całodobowa opieka weterynaryjna w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. We współpracy m.in. ze społecznymi opiekunami kotom wolno żyjącym zapewniono dostęp do karmy oraz opiekę weterynaryjną.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: a/ zlecenia odławiania zwierząt lekarzowi weterynarii, który nie posiadali wymaganego zezwolenia; b/ braku ujęcia w treści umów zawieranych przez Gminę, w celu realizacji zadań związanych z zapobieganiem bezdomności zwierząt, elementów wymaganych obowiązującymi przepisami; c/ niezapewnienia w całym okresie objętym kontrolą bezdomnym kotom miejsca w schronisku; d/ przypisania w Programach zadań gminy, polegających na dokarmianiu kotów wolno żyjących oraz doprowadzaniu ich do lecznicy weterynaryjnej celem przeprowadzenia zabiegu kastracji/sterylizacji, jedynie społecznym opiekunom kotów (wolontariuszom); e/ nie zapewnienia przez Gminę miejsc w schronisku dla kotów bezdomnych.

Należy podkreślić, że w okresie objętym kontrolą, w Gminie obowiązywały umowy zawarte z lekarzem weterynarii, prowadzącym Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt w Suchodąncu, w którym udzielano pomocy⁷ dzikim zwierzętom z terenów zurbanizowanych Gminy.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Gmina.

⁶ Dalej: Program.

⁷ Udzielanie doraźnej pomocy zwierzętom w miejscach wypadków, transport rannych zwierząt do Ośrodka w celu wyleczenia i poddania ewentualnej rehabilitacji oraz następnie wypuszczenia na wolność.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą Gmina współdziałała z Gminą Kędzierzyn-Koźle w celu wspólnej realizacji zadań publicznych z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt i zapewnienia schronienia wylapywanym zwierzętom. Zgodnie z zawartym porozumieniem⁹, Zleceniobiorca¹⁰ przyjął do realizacji powierzone przez Zleceniodawcę¹¹ zadania własne polegające na kompleksowej opiece nad bezdomnymi psami żyjącymi na terenie Gminy. Powyższe zadania dotyczyły: 1/ odbioru bezdomnych psów z terenu Gminy na zgłoszenie Zleceniodawcy; 2/ transportu odebranych psów do schroniska dla bezdomnych zwierząt w Kędzierzynie-Koźlu, będącym jednostką organizacyjną Zleceniobiorcy; 3/ umieszczania odebranych psów w schronisku; 4/ zapewnienia psom godziwych warunków pobytu w schronisku, w tym stałej opieki weterynaryjnej obejmującej obowiązkowe szczepienie i leczenie psów na terenie schroniska, do czasu odbioru przez właściciela, sprzedaży lub naturalnej śmierci. Schronisko w Kędzierzynie-Koźlu zlokalizowane jest w odległości 25 km od siedziby Gminy Gogolin.

Treść porozumienia została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego, z wyjątkiem jednego z aneksów zawartego w 2013 r. do ww. porozumienia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Na ujęte w programach opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt zadania związane z zapobieganiem bezdomności zwierząt i opieką nad zwierzętami bezdomnymi Gmina wydatkowała następujące kwoty:

a/ w 2019 r. – 41 697,40 zł, w tym: 36 377 zł na wylapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach¹²; 1 892 zł na zapobieganie bezdomności zwierząt poprzez sterylizację /kastrację kotów wolno żyjących; 2 408,40 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt; 1 020 zł na zapewnienie opieki nad zwierzętami gospodarskimi;

b/ w 2020 r. – 56 273,58 zł, w tym: 43 504,60 zł na wylapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach¹³; 5 490 zł na zapobieganie bezdomności zwierząt poprzez sterylizację/kastrację kotów wolno żyjących; 80,10 zł na wyżywienie dla wolno żyjących kotów; 4 053 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt; 3 145,88 zł na zapewnienie opieki nad zwierzętami gospodarskimi;

c/ w 2021 r. – 65 799 zł, w tym: 41 345 zł na wylapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach¹⁴; 19 650 zł na zapobieganie bezdomności zwierząt poprzez sterylizację/kastrację: zwierząt właścicielskich (14 310 zł) oraz kotów wolno żyjących (5 340 zł); 3 664 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Porozumienie zawarte 22 sierpnia 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 154, poz. 1986), zmienione aneksem z 5 kwietnia 2013 r. (niepublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego), 10 marca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1052) oraz 29 lutego 2024 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1355); dalej: Porozumienie.

¹⁰ Gmina Kędzierzyn-Koźle.

¹¹ Gmina Gogolin.

¹² Suma wydatków na odławianie bezdomnych zwierząt (8 593 zł) oraz dotacji na prowadzenie schroniska (27 784 zł).

¹³ Suma wydatków na odławianie bezdomnych zwierząt (14 176,60 zł) oraz dotacji na prowadzenie schroniska (29 328 zł).

¹⁴ Suma wydatków na odławianie bezdomnych zwierząt (11 440 zł) oraz dotacji na prowadzenie schroniska (29 905 zł).

zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt; 1 140 zł na zapewnienie opieki nad zwierzętami gospodarskimi;

d/ w 2022 r. – 91 329 zł, tym: 76 324 zł na wylapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach¹⁵; 5 680 zł na zapobieganie bezdomności zwierząt poprzez sterylizację/kastrację kotów wolno żyjących; 8 125 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt; 1 200 zł na zapewnienie opieki nad zwierzętami gospodarskimi;

e/ w 2023 r. – 45 207 zł, w tym: 29 089 zł na wylapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach¹⁶; 6 605 zł na zapobieganie bezdomności zwierząt poprzez sterylizację/kastrację kotów wolno żyjących; 973,00 zł na wyżywienie dla wolno żyjących kotów; 6 140 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt; 2 400 zł na zapewnienie opieki nad zwierzętami gospodarskimi;

f/ w I kwartale 2024 r. – 5 649 zł, w tym: 3 429 zł na wylapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach; 1 420 zł na zapobieganie bezdomności zwierząt poprzez sterylizację/kastrację kotów wolno żyjących; 400 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Wydatki na opiekę nad zwierzętami bezdomnymi i zapobieganie bezdomności zwierząt w Gminie porównując lata krańcowe okresu 2019-2023 zwiększyły się nieznacznie, tj. z 41 697,40 zł w 2019 r. do 45 207 zł w 2023 r. (nominalnie o 8,4%, a realnie, z uwagi na inflację, zmniejszyły się o ok. 25%¹⁷). Najistotniejszą pozycją wydatków były wydatki na wylapywanie i pobyt zwierząt w schroniskach.

Wydatki na opiekę nad zwierzętami bezdomnymi i zapobieganie bezdomności zwierząt w 2022 r. uległy podwojeniu w porównaniu do 2019 r. – wyniosły 91 269 zł (wzrost o 119%), co było spowodowane m.in. zwiększeniem liczby psów przekazanych przez Gminę do schroniska dla zwierząt¹⁸.

(akta kontroli str. 6-9, 13, 17, 21, 25-26, 29-125, 682, 1035-1036, 1042, 1059-1060, 1063-1064)

1.2. W okresie objętym kontrolą liczba zwierząt bezdomnych (psów) przebywających w schronisku wyniosła (według stanu na koniec roku): w 2019 r. – siedem, w 2020 r. – cztery, w 2021 r. – siedem, w 2022 r. – sześć; w 2023 r. – dwa, a na koniec I kwartału 2024 r. – trzy.

Liczba zwierząt wylapanych (tj. psów bezdomnych oraz kotów wolno żyjących odłowionych w celu sterylizacji) na terenie Gminy wyniosła: 1/ w 2019 r. – 11 psów i 10 kotów; 2/ w 2020 r. – siedem psów i 14 kotów; 3/ w 2021 r. – 11 psów i 10 kotów; 4/ w 2022 r. – 16 psów i siedem kotów; 5/ w 2023 r. – osiem psów i 10 kotów, 6/ w I kwartale 2024 r. – jeden pies (nie odłowiono żadnego kota).

Niska liczba bezdomnych psów przebywających w schronisku na koniec roku wynikała z działań podejmowanych przez Gminę oraz Schronisko w celu adopcji psów¹⁹.

W latach objętych adopcją objęto: a/ w 2019 r. sześć kotów i dwa psy; b/ w 2020 r. dziewięć kotów i jednego psa; c/ w 2021 r. – siedem kotów i jednego psa; d/ w 2022 r. – trzy koty; e/ w 2023 r. – sześć kotów oraz jednego psa (bezpośrednio z gabinetu weterynaryjnego) oraz f/ w I kwartale 2024 r. – jednego psa.

W okresie objętym kontrolą liczba kotów, które powróciła do środowiska naturalnego wynosiła: w 2019 r. – trzy; w 2020 r. – dwa; w 2021 r. – dwa; w 2023 r. – jeden.

¹⁵ Suma wydatku na odławianie bezdomnych zwierząt (14 290 zł) wraz z dotacją dla schroniska (62 034 zł).

¹⁶ Suma wydatku na odławianie bezdomnych zwierząt (11 580 zł) wraz z dotacją dla schroniska (17 509 zł).

¹⁷ Wyliczenia dokonano w oparciu o miesięczną stopę inflacji porównując wydatki na 31 grudnia 2019 r. i na 31 grudnia 2023 r. przy pomocy kalkulatora inflacji <https://www.podatki.gov.pl/kalkulatory-podatkowe/kalkulator-inflacji/> [dostęp 13 maja 2024 r.].

¹⁸ Przyczynę zwiększenia liczby bezdomnych psów opisano w pkt. 1.2.

¹⁹ Miał również miejsce jeden przypadek zwrotu psa prawowitemu właścicielowi.

W 2022 r. oraz w I kwartale 2024 r. nie powrócił do środowiska naturalnego żaden kot.

W latach objętych kontrolą w schronisku nastąpiła śmierć łącznie ośmiu psów przekazanych z terenu Gminy. W gabinecie weterynaryjnym łącznie nastąpiła śmierć/poddano eutanazji 12 kotów.

W 2022 r. Gmina przekazała do schroniska 15 psów, tj. o 114,28% więcej niż w 2019 r. Burmistrz wyjaśnił, że zwiększoną ilość wyłapanych bezdomnych psów można było zaobserwować od miesiąca marca aż do końca 2022 r., co według obserwacji prowadzonych przez Gminę oraz na podstawie z rozmów przeprowadzanych z pracownicą schroniska dla bezdomnych zwierząt w Kędzierzynie-Koźlu, mogło być konsekwencją trudnej sytuacji geopolitycznej sąsiedniego kraju oraz położenia miasta Gogolin przy węźle autostradowym. W ten sposób osoby podróżujące do Gogolina lub przez Gogolin pozbywały się psów. Sytuacja unormowała się dopiero w 2023 r.

W Gminie w okresie objętym kontrolą nie sporządzano analiz w zakresie bezdomności zwierząt, nie prowadzono również badań dotyczących bezdomności zwierząt na jej obszarze. W przedkładanych Radzie Miejskiej w Gogolinie sprawozdaniach i informacjach z wykonania budżetu Gminy za lata 2019-2023 zawarto wyłącznie dane o wysokości wydatków poniesionych na ograniczenie liczby bezdomnych zwierząt.

W *Raportach o stanie Gminy* za lata 2019-2022 omówiono wyniki realizacji programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy, ograniczając się jednak wyłącznie do wymienienia rodzaju realizowanych zadań oraz poniesionych wydatków. W ww. raportach nie analizowano zagadnienia związanego z ograniczaniem bezdomności zwierząt na terenie Gminy. Burmistrz wyjaśnił: *prorowadzenie tego typu analiz w zakresie bezdomności zwierząt na obszarze Gminy nie było konieczne, z uwagi na niewielką skalę bezdomności zwierząt występującą na terenie Gminy, czego wynikiem była niewielka ilość psów, która w okresie objętym kontrolą została umieszczona w schronisku*

W *Raportach o stanie gminy*, Programach, jak też obowiązujących procedurach kontroli zarządczej, nie określono mierników realizacji zadań wskazanych w Programach, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Burmistrz wyjaśnił również, że sprawy związane z bezdomnymi zwierzętami omawiał na bieżąco z Naczelnikiem Wydziału Środowiska²⁰ w Urzędzie, w której to komórce organizacyjnej przez cały okres objęty kontrolą prowadzony był monitoring losów wyłapanych z terenu Gminy psów. W Wydziale prowadzona była na bieżąco baza danych, zawierająca informacje o każdym psie przekazanym do schroniska (zawierająca m.in. imię psa, numer ewidencyjny, ewentualne daty przekazania do adopcji lub eutanazji). Burmistrz wyjaśnił, że zdjęcia psów przekazanych do schroniska i oczekujących na adopcję, są umieszczane na stronie internetowej Urzędu oraz portalu społecznościowym Facebook. Burmistrz wyjaśnił również: *Gmina jest małą gminą i wiele problemów jest dostrzeganych przez mieszkańców. W konsekwencji sprawy bezdomności zwierząt są zgłaszane bezpośrednio urzędnikom i softysom lub telefonicznie, co sprawia, że problemy te są niemal natychmiastowo załatwiane.*

W okresie objętym kontrolą do Gminy nie wpłynęły żadne skargi lub wnioski w sprawie bezdomnych zwierząt, także radni Rady Miejskiej nie skierowali interpelacji i zapytań do Burmistrza w tej sprawie.

(akta kontroli str. 131-132, 140-157, 1003-1006, 1036-1037, 1080)

1.3. W latach 2019-2024 organy Gminy (Burmistrz, Rada) wypełniając obowiązek zapobiegania bezdomności zwierząt i zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom

²⁰ Dalej: Wydział.

corocznie przygotowywały i podejmowały uchwały w sprawie Programów²¹ oraz jedną uchwałę w sprawie zmiany uchwały w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy (dotyczącą 2021 r.). Wszystkie ww. uchwały zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego. W Urzędzie dochowano wymogów w zakresie zaopiniowania projektów Programów przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Krapkowicach, dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich działających na terenie Gminy oraz przedstawicieli organizacji społecznych, których statusowym celem jest ochrona zwierząt.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Krapkowicach, w odniesieniu do projektów Programów na lata 2020-2021 wskazał m.in., że uchwała (...) powinna zawierać wskazanie podmiotu zobowiązanego do zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku wystąpienia zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. Również Towarzystwo Opieki Nad Zwierzętami w Polsce²², opiniując projekty Programów na lata 2021-2022, wskazało na potrzebę podania na stronie internetowej Miasta Gogolin całodobowego telefonu umożliwiającego kontakt z osobą decyzyjną po godzinach pracy urzędu, w przypadkach zdarzeń losowych z udziałem zwierząt wymagających natychmiastowej interwencji. Powyższe uwagi nie zostały uwzględnione w uchwalonych przez Radę Miejską w Gogolinie Programach. Burmistrz wyjaśnił, że *na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Gogolinie znajdują się informacje wraz z numerami telefonów podmiotów, do których zgłoszenie zdarzenia drogowego z udziałem zwierząt można zgłosić. Znajduje się tam również numer telefonu Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego, które przekazuje zgłoszenie do właściwych osób. Ww. informacje na stronie internetowej gminy wyczerpują obowiązujące przepisy prawa, a Burmistrz w ramach wykonania uchwały udziela stosownych informacji z wykorzystaniem stron internetowych gminy. Jest to też bardziej czytelne dla mieszkańców, którym łatwiej wyszukać odpowiednie informacje na stronie internetowej gminy, niż w Programie opublikowanym w BIP. Taka forma komunikacji z mieszkańcami sprawdza się też w praktyce.*

Programy obowiązujące w okresie objętym kontrolą zawierały wszystkie obligatoryjne elementy wskazane w art. 11a ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt²³. W każdym Programie zamieszczono wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu w podziale na poszczególne zadania (art. 11a ust. 5 ustawy), tj. na 2019 r. łącznie 55 900 zł, na 2020 r. – 57 900 zł, na 2021 r. – 69 400 zł, a po wprowadzeniu planu sterylizacji / kastracji zwierząt właścicielskich – 84 400 zł, na 2022 r. – 68 100 zł, a na 2023 r. – 163 500 zł. Relacja wykonanych wydatków na realizację Programów, w stosunku do wielkości zaplanowanych w poszczególnych latach wyniosła (bez 2024 r.) odpowiednio: 75,6%, 97,2%, 78,0%, 134,1% i 27,6%. Jedynie w Programie na 2022 r. zaplanowane środki finansowe były niewystarczające. Pomimo tego Program ten nie został dostosowany do zmieniających się warunków i potrzeb, co szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 2).

²¹ Uchwały Rady Miejskiej w Gogolinie w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Gogolin na:

a/ 2019 r. – uchwała Nr IV/41/2019 z dnia 30 stycznia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 472);

b/ 2020 r. – uchwała Nr XIX/178/2019 z dnia 30 grudnia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2020 r. poz. 100);

c/ 2021 r. – uchwała Nr XXXI/334/2020 z dnia 28 grudnia 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 3710, ze zm.);

d/ 2022 r. – uchwała Nr XLV/497/2021 z dnia 28 grudnia 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 3600);

e/ 2023 r. – uchwała Nr LIX/639/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 3811);

f/ 2024 r. – uchwała Nr LXXVI/807/2023 z dnia 29 grudnia 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2024 r. poz. 9).

²² Oddział w Opolu.

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1580.

W zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt (zadania fakultatywne, o których mowa w art. 11a ust. 3 i 3a ww. ustawy) w Programach obowiązujących w okresie objętym kontrolą:

- na 2021 r. ujęto plan sterylizacji lub kastracji zwierząt, przy pełnym poszanowaniu praw właścicieli zwierząt (15 000 zł), w pozostałych nie przewidziano takiego zadania;
- na lata 2019-2023 nie ujęto planu znakowania zwierząt; Burmistrz wyjaśnił, że: *rozważano możliwość wprowadzenia akcji znakowania mikroczipem bezdomnych zwierząt, jednak z uwagi na niewielką liczbę odławianych psów bezdomnych oraz brak ogólnopolskiej bazy znakowanych psów, akcji nie zorganizowano. Ogromne znaczenie w tej kwestii miałoby wprowadzenie zmian w prawodawstwie, polegającym na wprowadzeniu obowiązku czipowania psów oraz funkcjonowania jednej ogólnopolskiej bazy, ponieważ, takie działania wpłynęłyby na zmniejszenie bezdomności zwierząt oraz podniesienie świadomości właścicieli. Nakład pracy i środków przeznaczonych na cel czipowania psów bezdomnych bez funkcjonowania ogólnopolskiej bazy, nie przyniosłby oczekiwanego efektu, tym samym nie jest uzasadnione ekonomicznie.*

W ww. Programach nie wskazano mierników realizacji planowanych zadań. Burmistrz wyjaśnił, że *jedynym miarodajnym miernikiem wskazującym stopień realizacji zadania wynikającego z Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy w kontrolowanym okresie, jest liczba psów, która de facto z roku na rok ulegała zmniejszeniu (z wyjątkiem 2022 r.), dlatego też nie było potrzeby sformalizowania tego zapisu w ramach mierników. Powyższy wymóg nie jest warunkiem formalno-prawnym ani merytorycznym uchwalenia Programu, który przechodzi kontrolę organu nadzoru – Wojewody Opolskiego. Organ nadzorczy nie dopatrzył się żadnych uchybień w uchwalanych programach. Powyższe nie oznacza, że urzędnicy nie weryfikują problemu bezdomności zwierząt i nie poddają go analizie. Monitoring zadania jak wyżej opisano wykonywany w ramach bieżących obowiązków urzędniczych.*

Burmistrz wyjaśnił też, że Wydział prowadzi bieżący monitoring na podstawie danych przekazanych przez Schronisko w Kędzierzynie-Koźlu, które obrazują liczbę zwierząt przekazywanych przez Gminę do schroniska na przestrzeni lat 2019-2024 wraz z informacjami, jaki numer nadano psu w schronisku, jakie pies nosi imię, ile psów oddano do adopcji oraz ile psów poddano zabiegowi sterylizacji lub kastracji. Prowadzona w Urzędzie baza zawiera informacje o każdym oddanym psie z osobna. Ponadto w 2021 r. pracownik Urzędu przeprowadził kontrolę w schronisku dla bezdomnych zwierząt, która obejmowała lata 2019-2020. Wskazał też, że z danych zawartych w *Raportach o stanie gminy* oraz z prowadzonego monitoringu wynika, że liczba zwierząt bezdomnych odławianych na terenie Gminy jest niewielka i nie ulega drastycznej zmianie. Ponadto w ramach prowadzonego monitoringu na stronie internetowej²⁴ udostępnia się zdjęcia psów z terenu Gminy przebywających w schronisku w Kędzierzynie-Koźlu, oczekujących na adopcję.

(akta kontroli str.131-137, 158-361, 362-382, 592, 1007-1034, 1037-1038)

1.4. Pomimo że w treści Programów wskazano, iż Gmina zapewnia opiekę w schronisku dla wszystkich zwierząt bezdomnych, powyższe zastrzeżenie nie odnosiło się do kotów bezdomnych z obszaru Gminy, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 3).

W obowiązujących w okresie objętym kontrolą Programach zawarto zadania związane z opieką na kotami wolno żyjącymi: tj. a/ sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie przez społecznych opiekunów (karmicieli

²⁴ <https://gogolin.pl/8724/12495/zwierzeta-do-adopcji.html>.

kotów) karmą zakupioną przez Urząd; b/ prowadzenie dwa razy do roku akcji sterylizacji i kastracji kotów wolno żyjących²⁵.

W Programach przewidziano wydatki na opiekę nad kotami wolno żyjącymi (w tym ich dokarmianie) w wysokości 1 tys. zł w każdym roku objętym kontrolą. W okresie objętym kontrolą w treści Programów nie zapewniono, w odniesieniu do kotów wolno żyjących, możliwości ustawiania schronień/budek dla takich kotów. Burmistrz wyjaśnił: *budki dla kotów nie zostały ustawione m.in. z powodu braku zgłoszeń mieszkańców oraz z obawy, że ich ustawienie mogłoby przyczynić się do lokowania się tam również innych gatunków, takich jak jenoty czy kuny, które stanowią zagrożenie dla kotów wolno żyjących oraz mogą być uważane za szkodniki lub stanowić zagrożenie dla lokalnej fauny i flory.* Burmistrz uzasadniał powyższą sytuację również tym, że zjawisko bezdomności kotów nie zostało uznane za powszechne w Gminie, która ma charakter miejsko-wiejski, kosztami utrzymania i konserwacji budek dla kotów, a także preferowaniem przez Gminę innych metod zarządzania populacją kotów, takimi jak programy adopcyjne, sterylizacja/kastracja, edukacja społeczna itp., które są w opinii Burmistrza skuteczniejsze i bardziej zrównoważone.

W treści Programów, określając zakres opieki nad kotami wolno żyjącymi nie wskazano opieki weterynaryjnej – profilaktyki i leczenia chorych kotów wolno żyjących (postanowienia dotyczą tylko zwierząt bezdomnych), podczas gdy wymóg ten wprowadzono do treści umów zawartych przez Gminę z gabinetem weterynaryjnym i taka opieka faktycznie była świadczona. Ustalenia te opisane zostały w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 4).

(akta kontroli str. 158-361, 137-138, 583-584)

W okresie objętym kontrolą 141 kotów wolno żyjących poddano sterylizacji, a 35 – kastracji. Burmistrz wyjaśnił, że *mieszkańcy zgłaszają chęć sterylizacji/kastracji kota wolno żyjącego (poprzez wypełnienie wniosku), otrzymują skierowanie i z wyłapanym kotem udają się do wskazanego gabinetu weterynaryjnego, gdzie dokonywany jest zabieg.* Burmistrz wyjaśnił również, że *na terenie Gminy, w wyniku zgłoszenia społecznych karmicieli, zidentyfikowano dwa miejsca bytowania i dokarmiania kotów wolno żyjących, jest to Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych Gogolin oraz teren użytków rolnych przy ul. Gogolińskiej w Kamieniu Śląskim. Społeczni karmiciele w złożonych informacjach wskazali, iż na terenie PSZOK w Gogolinie znajdują się dwa koty, z czego jeden został zgłoszony do sterylizacji, natomiast na terenie użytków rolnych przy ul. Gogolińskiej w Kamieniu Śląskim znajduje się sześć sztuk kotów, z czego dwa koty zgłoszono do sterylizacji.*

W treści ww. Programów wskazano, że jednym z zadań Gminy jest opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie, a także, że koty wolno żyjące doprowadzane będą do lecznicy weterynaryjnej, w szczególności przez społecznych opiekunów kotów (wolontariuszy), po wcześniejszym uzyskaniu skierowania na zabieg, wystawionym przez pracowników Urzędu. W treści Programu zastrzeżono, że koty po przeprowadzonym zabiegu będą wypuszczane w miejscu ich wcześniejszego wyłapania.

W ocenie NIK, oparcie ww. działań w odniesieniu do kotów wolno żyjących przede wszystkim o działania społecznych opiekunów kotów i wolontariuszy, a nie pracowników Urzędu, było działaniem nierzetelnym, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt

(akta kontroli str. 11, 137-138, 159, 198, 230, 251, 280, 310, 339, 538-552, 583-584, 593-594, 599-634, 1007-1034)

²⁵ We wszystkich latach objętych kontrolą.

1.5. W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy obowiązywała jedna uchwała Rady Miejskiej w Gogolinie w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie pozwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części²⁶. W uchwale tej wskazano, że przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami: 1/ powinien posiadać zarejestrowaną działalność gospodarczą w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami; 2/ nie może być karany, jak również jego wspólnicy i osoby zasiadające w organach przedsiębiorcy z art. 35 i 37 ustawy o ochronie zwierząt; 3/ powinien posiadać aktualną umowę z podmiotem prowadzącym schronisko dla zwierząt gwarantującą odbiór wyłapanych zwierząt lub pisemne oświadczenie tego podmiotu o gotowości do odbioru zwierząt wyłapanych, bądź przekazywać wyłapane zwierzęta do schroniska wskazanego przez Gminę; 4/ powinien posiadać umowę o współpracy z lekarzem weterynarii obejmującą przedmiot prowadzonej działalności; 5/ powinien posiadać umowę obejmującą gotowość do odbioru zwłok zwierzęcych przed podmiot zajmujący się unieszkodliwianiem zwłok zwierzęcych; 6/ powinien dysponować miejscem do przetrzymywania wyłapanych zwierząt, do czasu przewiezienia ich do schroniska; 7/ powinien dysponować środkiem transportu przystosowanym do przewozu zwierząt, zgodnie z wymogami określonymi w art. 24 ustawy o ochronie zwierząt, dopuszczonym decyzją powiatowego lekarza weterynarii; 8/ powinien dysponować specjalistycznym sprzętem do chwytania i transportowania bezdomnych zwierząt, niestwarzającym zagrożenia dla ich życia i zdrowia, ani niezadającym im cierpienia. Przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie na terenie Gminy działalności w zakresie prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, według ww. uchwały powinien spełniać następujące wymagania: a/ posiadać zarejestrowaną działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt; b/ nie może być karany, jak również jego wspólnicy i osoby zasiadające w organach przedsiębiorcy z art. 35 i 37 ustawy o ochronie zwierząt; c/ dysponować terenem, na którym prowadzona będzie ww. działalność; d/ posiadać decyzję powiatowego lekarza weterynarii nadającą weterynaryjny numer identyfikacyjny; e/ lokalizacja schroniska dla bezdomnych zwierząt, obiekty, pomieszczenia oraz wyposażenie muszą być zgodne z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt²⁷; f/ dysponować środkiem transportu przystosowanym do przewozu zwierząt, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o ochronie zwierząt, dopuszczonym decyzją powiatowego lekarza weterynarii; g/ dysponować urządzeniami do gromadzenia odchodów zwierzęcych; h/ dysponować atestowanymi środkami do obezwładniania i wyłapywania zwierząt w sposób niepowodujący zagrożenia dla ich życia i zdrowia, ani niezadający im cierpienia; i/ posiadać umowę o współpracy z lekarzem weterynarii; j/ posiadać piec do spalania zwłok zwierząt lub chłodnię do czasowego przetrzymywania tych zwłok w przypadku przekazywania ich do zakładów prowadzących działalność w zakresie zbierania, przechowywania, operowania, przetwarzania, wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych; k/ posiadać umowę z podmiotami uprawnionymi do przewozu zwłok zwierzęcych, utylizacji lub prowadzenia grzebowisk albo posiadać uprawnienia do wykonywania tych czynności.

²⁶ Uchwała Nr IX/69/2015 Rady Miejskiej w Gogolinie z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie pozwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 1060).

²⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1075.

W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie wydał zezwolenia żadnemu podmiotowi na prowadzenie działalności polegającej na interwencyjnym wylapywaniu bezdomnych zwierząt, gdyż – jak wyjaśnił Burmistrz – na lokalnym rynku nie było podmiotów, które wystąpiłyby o wydanie takiego zezwolenia. W tym samym okresie nie wydano zezwolenia na prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt oraz grzebowisk i spalarni zwierząt na terenie Gminy. Burmistrz wyjaśnił, że na terenie Gminy nie jest prowadzona tego typu działalność.

W Programach na lata 2019-2024 wskazano podmiot wykonujący wylapywanie bezdomnych zwierząt, który nie posiadał stosownego zezwolenia. Z podmiotem tym Burmistrz zawarł umowy na interwencyjne wylapywanie bezdomnych zwierząt, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 5).

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące tego podmiotu.
(akta kontroli str. 155, 383-387, 587-588)

1.6. Gmina, w okresie objętym kontrolą, corocznie zawierała umowy²⁸ z jednym podmiotem²⁹ na wykonywanie zadań polegających na interwencyjnym wylapywaniu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy, diagnostyce wylapanych zwierząt (a także leczeniu w przypadku takiej konieczności) oraz zapewnieniu wyżywienia i opieki do czasu adopcji lub przekazania do schroniska. W treści wszystkich ww. umów wskazano m.in., że: 1/ wylapywanie zwierząt winno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w ustawie o ochronie zwierząt oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wylapywania bezdomnych zwierząt³⁰; 2/ zwierzęta zostaną otoczone opieką do czasu adopcji lub przekazania do schroniska³¹; 3/ Gmina zastrzegła sobie prawo do kontroli nad przebiegiem zdarzenia oraz określiła rodzaj i wysokość kar umownych³²; 4/ czas reakcji podmiotu, z którym zawarto umowę, od przyjęcia wniosku o bezdomnym zwierzęciu do podjęcia czynności mających na celu odłowienie zwierzęcia³³; 5/ Gmina zobowiązała wykonawcę do przedkładania dokumentacji rozliczeniowej w postaci comiesięcznych faktur.

Dopiero od umowy obowiązującej w 2021 r. kontrolowana jednostka zabezpieczyła interesy Gminy poprzez ustalenie kar umownych z tytułu nienależytego wykonania umowy³⁴. Burmistrz wyjaśnił: *Gmina miała trudności z wyłonieniem grupy wykonawców usług, którzy spełnialiby niezbędne wymogi do realizacji zlecenia. Brak dostępności alternatywnych wykonawców ograniczał możliwości Gminy w negocjacjach i ustalaniu warunków umów. Wprowadzenie kar umownych spotkało się z oporem ze strony potencjalnych wykonawców, co utrudniło proces negocjacji. W związku z tym Gmina zabezpieczyła swoje interesy w inny sposób, a nie poprzez kary umowne. Brak kar nie skutkuje jednak brakiem zabezpieczenia interesu gminy, a tylko jest jednym z możliwych zabezpieczeń finansowych tego interesu. Pomimo braku kar umownych, Gmina zapewniła zabezpieczenie swoich interesów poprzez inne mechanizmy, m.in. takie jak możliwość odstąpienia od umowy w przypadku niedotrzymania warunków przez wykonawcę oraz poprzez prawo do kontroli nad przebiegiem zadań.*

W treści umów nie zamieszczono wymogów dotyczących kwalifikacji osób wykonujących czynności polegające na wylapywaniu bezdomnych zwierząt.

²⁸ Nr WS.I.6140.3.2024 z 29 grudnia 2023 r., WS.I.6140.3.2023 z 30 grudnia 2022 r., WG.I.6140.3.2022 z 29 grudnia 2021 r., WG.III.6140.3.2021 z 30 grudnia 2020 r., WG.III.6140.3.2020 z 31 grudnia 2019 r. WG.III.6140.1.2019 z 28 grudnia 2018 r.

²⁹ Gabinet Weterynaryjny, wskazany we wszystkich Programach z okresu objętego kontrolą.

³⁰ Dz. U. Nr 116, poz. 753.

³¹ Zgodnie z wymogami zawartymi w Programach.

³² Zapis o karach umownych zawarto w umowach na lata 2021, 2022, 2023 oraz 2024.

³³ Cztery godziny w umowach obowiązujących w latach 2019-2020 oraz pięć godzin w umowach obowiązujących w latach 2021-2024.

³⁴ W treści umów obowiązujących w latach 2019-2020 nie przewidziano kar umownych.

W umowach nie wskazano też, który podmiot jest odpowiedzialny za przekazanie zwierząt do schroniska. Kwestia ta została uregulowana w treści porozumienia zawartego pomiędzy Gminą a Gminą Kędzierzyn-Koźle, opisanego w pkt. 1.1. wystąpienia. W treści wszystkich umów nie wskazano również, pomimo takiego obowiązku, urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta będą wylapywane, nie określono również środków do przewozu zwierząt, jak też nie wskazano miejsca przetrzymywania wylapanych zwierząt przed przekazaniem do schroniska, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 7).

Pomimo że Gmina zastrzegła sobie prawo do kontroli nad wykonywaniem zadań polegających na interwencyjnym wylapywaniu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy, nie skorzystała z tego prawa w całym okresie objętym kontrolą NIK, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 8).

Podmiotu, z którym zawarto umowy, nie zobowiązano do sporządzania odrębnych informacji (sprawozdań) dotyczących losów zwierzęcia objętego interwencją. Burmistrz wyjaśnił, że w przypadku wylapanych bezdomnych psów z terenu Gminy, Wydział prowadzi wewnętrzny wykaz psów oddanych do schroniska dla bezdomnych zwierząt. Informacje dotyczące wylapanych zwierząt przez lekarza weterynarii, znajdują się również w dokumentacji załączonej do faktur za wykonanie przedmiotowej usługi. Przedmiotowa dokumentacja zawiera opis podjętych działań związanych z ewentualnym leczeniem wylapanego zwierzęcia, zawiera również informacje dotyczące czasu przebywania zwierzęcia w gabinecie, przed odebraniem go przez schronisko dla bezdomnych zwierząt w Kędzierzynie-Koźlu. Ponadto, psy bezdomne, które trafiają do schroniska, są przez schronisko objęte opieką w ramach zawartego z Gminą Kędzierzyn-Koźle porozumienia, które gwarantuje zwierzętom możliwie najlepszą opiekę wraz z ich ewentualnym leczeniem. Przez cały okres od momentu podpisania porozumienia, nie było żadnych skarg na działania schroniska, ani też nie pojawiły się żadne niepokojące informacje w mediach na temat działalności schroniska. Schronisko podejmuje wszelkie działania celem znalezienia nowych właścicieli dla odłowionych bezdomnych psów z terenu Gminy Gogolin, co potwierdza liczba zwierząt oddanych do adopcji w kontrolowanych latach, tj.: 41 psów z 43 psów przebywających w tych latach w schronisku.

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono rejestru zgłoszeń mieszkańców dotyczących interwencji związanych z bezdomnymi zwierzętami. Burmistrz wyjaśnił: wynika to z braku ustawowego takiego obowiązku, jednak pracownicy Wydziału (...), prowadzą wykaz takich zgłoszeń z podaniem daty zgłoszenia, rodzaju zgłoszenia, na podstawie którego odnotowywane są między innymi fakturowane usługi dokonywane przez Wykonawców w zakresie odławiania zwierząt bezdomnych i zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. Tym samym na podstawie dat wskazanych w dokumentach dołączonych do faktury, jesteśmy w stanie określić czas niezbędny na podjęcie i załatwienie interwencji przez Wykonawcę.

(akta kontroli str. 388-400, 586-587, 589)

1.7. W treści porozumienia zawartego z Gminą Kędzierzyn-Koźle nie wskazano wprost obligatoryjnego wymogu kastracji/sterylizacji zwierząt przebywających w schronisku, określono natomiast obowiązki Gminy względem ponoszenia kosztów za wykonanie kastracji/sterylizacji, tj. a/ kwoty zryczałtowanego wynagrodzenia za wykonanie kastracji/sterylizacji, tj. a/ kwoty zryczałtowanego wynagrodzenia za wykonanie kastracji za jedną sukę przebywającą w schronisku dla bezdomnych zwierząt z terenu Gminy; b/ kwoty zryczałtowanego wynagrodzenia za wykonanie kastracji za jednego psa przebywającego w schronisku dla bezdomnych zwierząt z terenu Gminy.

W treści ww. porozumienia nie zawarto obligatoryjnych wymagań, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 9).

Gmina zabezpieczyła swój interes poprzez ustalenie kar umownych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań wynikających z treści porozumienia.

(akta kontroli str. 6-9, 131-139)

1.8. W Urzędzie w okresie objętym kontrolą nie udzielano zamówień publicznych na prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt, co wynikało z realizacji tego zadania w drodze współdziałania między gminami, na zasadach przewidzianych w art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³⁵.

(akta kontroli str. 6-9, 155, 522-525)

1.9. W obowiązujących w Gminie Programach nie wprowadzono mechanizmów zachęcających mieszkańców Gminy do np. udziału w akcji nieodpłatnej sterylizacji/kastracji zwierząt właścicielskich lub znakowania zwierząt właścicielskich. Burmistrz wyjaśnił, że *Programy zawierają obligatoryjne zapisy wskazane w art. 11a ust. 2 ustawy (...) o ochronie zwierząt, co potwierdzają pozytywne oceny organów nadzorczych i opiniujących. Fakultatywne działania mieszkańcy Gminy (...) mają możliwość zgłosić w ramach inicjatyw społecznych, które w przypadku pozytywnego odbioru, to jest uzyskania potrzebnej liczby głosów, wdrażane są do realizacji. Poprzez połączenie obligatoryjnych działań z możliwością aktywnego uczestnictwa mieszkańców w inicjatywach społecznych, Gmina stara się promować odpowiedzialne podejście do opieki nad zwierzętami oraz zaangażowanie społeczności w rozwiązywanie problemów związanych z populacją bezdomnych zwierząt. W 2021 r. przeprowadzono, na wniosek mieszkańca, akcję pn. Sterylizacja, obejmującą bezpłatną sterylizację lub kastrację psów oraz kotów, przy pełnym poszanowaniu praw właścicieli zwierząt. Burmistrz wyjaśnił, że w 2022 r. ponownie został zgłoszony wniosek w ramach Inicjatyw Społecznych Miasta Gogolin przedsięwzięcie pn. "Akcja sterylizacja – koty", niestety wniosek nie uzyskał poparcia mieszkańców, którzy wyrazili swoje zdanie w ramach głosowania na złożone projekty. Ponadto informuję, że Gmina prowadziła w okresie objętym kontrolą i nadal prowadzi w ramach realizacji Programu Opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt, akcje sterylizacji / kastracji kotów wolno żyjących. Jednakże, jeżeli będzie zainteresowanie mieszkańców przeprowadzeniem takiej akcji w przyszłości, Gmina (...) nie wyklucza jej wykonania.*

Zadania związane z zapobieganiem bezdomności zwierząt powierzono do realizacji pracownikom: Wydziału Gospodarki Mieniem Gminnym, Zamówień Publicznych i Ochrony Środowiska³⁶, Referatu ds. Ochrony Środowiska³⁷, Wydziału Infrastruktury i Środowiska³⁸, od dnia 1 lutego 2022 r. pracownikom Wydziału Środowiska³⁹. Wprowadzając w życie zarządzenie Nr OR.I.0050.31.2020 Burmistrza Gogolina z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gogolinie, nie zapewniono uchYLENIA zarządzenia Burmistrza Gogolina Nr OR.I.0050.25.2019 z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gogolinie. Sekretarz Gminy wyjaśniła, że *omyłkowo nie zostało uchylone zarządzenie przypisujące zadania związane z zapobieganiem bezdomności zwierząt Referatowi ds. Ochrony Środowiska, mimo że od 1 marca 2020 r. tematem zajmował się Wydział Infrastruktury i Środowiska. Wobec powyższego pragnę również poinformować, że 18 kwietnia 2024 r.*

³⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.

³⁶ Zarządzenie Nr OR.I.0050.188.2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gogolinie.

³⁷ Zarządzenie Nr OR.I.0050.25.2019 Burmistrza Gogolina z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gogolinie.

³⁸ Zarządzenie Nr OR.I.0050.31.2020 Burmistrza Gogolina z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gogolinie.

³⁹ Treścią zarządzenia Nr OR.I.0050.189.2021 Burmistrza Gogolina z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gogolinie, w strukturze organizacyjnej Urzędu wydzielono Wydział Środowiska.

zarządzeniem Burmistrza Gogolina nr OR.I.0050.79.2024 uchylono zarządzenie Burmistrza Gogolina Nr OR.I.0050.25.2019 z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gogolinie z 2019 r. oraz dokonano sprostowania w tym zakresie.

(akta kontroli str. 158-361, 589-592, 1000-1001)

W okresie objętym kontrolą w Gminie obowiązywały dwa Regulaminy zamówień publicznych⁴⁰, do których nie miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴¹ oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴², określające zasady przygotowania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego nieprzekraczającego kwoty 30 tys. euro⁴³ / 130 tys. zł⁴⁴. Burmistrz wyjaśnił, że zamówienia były udzielane w trybie rozeznania rynku, na podstawie którego wybrano najlepszy, rzetelny podmiot o najszerszym zakresie świadczonych usług. Wybór oparty był również na doświadczeniach z przeszłości w zakresie skuteczności, rzetelności, dobrej opinii i kompleksowości realizowanych zadań. O efektywności i skuteczności realizacji zadań wskazanych w Programie (...), świadczą wskaźniki zmniejszające się liczby wyłapanych i przekazanych do schroniska bezdomnych psów oraz szybkie odnajdywanie ich właścicieli lub przekazanie ich do adopcji.

(akta kontroli str. 526-533, 589-593)

W Gminie do 29 stycznia 2024 r. obowiązywała Instrukcja zapewnienia realizacji celów i zadań Urzędu, wprowadzona zarządzeniem Burmistrza Nr WA-0152-29-/2010 z dnia 1 października 2010 r. Wśród zadań ujętych w rejestrach ryzyk w latach 2019-2023 wskazano *Podjęcie i prowadzenie postępowania w przedmiocie odebrania zwierzęcia oraz rozporządzanie zwierzęciem po uprawomocnieniu decyzji o jego odebraniu*, od 2021 r. dodatkowo *Naliczanie, przekazywanie i rozliczanie dofinansowania dotacji na schronisko dla bezdomnych zwierząt za umieszczenie psów w schronisku*. W obowiązującym od 29 stycznia 2024 r.⁴⁵ dokumencie dotyczącym organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminie oraz w Urzędzie, w rejestrze ryzyk na rok 2024, w celu operacyjnym *Ochrona zwierząt*, wskazano zadania: *Wyłapywanie bezdomnych zwierząt, Prowadzenie postępowania w zakresie odebrania zwierząt, Sterylizacja i kastracja kotów wolno żyjących*. Burmistrz wyjaśnił: *analizie poddawano wyżej przywołane ryzyka. W bieżącym roku 2024 określono potencjalne ryzyka, takie jak: pogryzienie przypadkowych osób przez bezdomne zwierzęta, niedostateczne zapewnienie środków na dokonanie sterylizacji i kastracji kotów. Wskazane w rejestrze mechanizmy zmniejszające wystąpienie ryzyka, to między innymi reagowanie na zgłoszenia od mieszkańców o siedliskach kotów, bieżąca kontrola obszaru zagadnienia i samokontrola służb*. Burmistrz wyjaśnił również, że w dokumentacji kontroli zarządczej Urzędu za lata 2019-2023, nie stwierdzono innych zapisów ponad przywołane powyżej, a dotyczące realizacji zadań wskazanych w Programach. Wdrożona we wskazanych latach procedura kontroli zarządczej w Urzędzie pozostawiała kwestię wskazania tych zadań, komórkom odpowiedzialnym za ich realizację. W roku bieżącym 2024, przy zmienionych procedurach, został wskazany cel jak i zadania niezbędne dla jego realizacji, oraz potencjalne ryzyka.

⁴⁰ Nr Or.I.0050.53.50.2014 z 15 kwietnia 2014 r. oraz Nr WA.120.1.34.2020 z 31 grudnia 2020 r.

⁴¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

⁴² Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.

⁴³ Do 31 grudnia 2020 r.

⁴⁴ Od 1 stycznia 2021 r.

⁴⁵ Wprowadzonym zarządzeniem Burmistrza Nr WA.120.1.1.2024.

Reakcja konieczna, na tak określone ryzyko, to: sprawnie działający system informacji, szybkie podejmowanie działań zabezpieczających przed dalszymi negatywnymi konsekwencjami (w domyśle dla zwierząt).

(akta kontroli str. 136, 576-582, 589-593, 635-649, 727, 740-741, 766, 778, 807, 819, 838, 850, 936, 947-948, 967, 978, 997-1002, 1007-1034, 1056-1058)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie nie zapewniono ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego aneksu nr 1/2013 z 5 kwietnia 2013 r. do porozumienia zawartego pomiędzy Gminą a Gminą Kędzierzyn-Koźle w celu wspólnej realizacji zadań publicznych z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt i zapewnienia schronienia wylapywanym zwierzętom⁴⁶. Powyższe stanowiło naruszenie obowiązku z art. 13 pkt 6 lit a ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych⁴⁷, zgodnie z którym w wojewódzkim dzienniku urzędowym ogłasza się porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych zawarte między jednostkami samorządu terytorialnego. Obowiązek publikacji aneksu wynikał również z treści zawartego porozumienia, zgodnie z którym czynności związane z ogłoszeniem w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego obciążają Zleceniodawcę (Gminę Gogolin).

Sekretarz Urzędu wyjaśniła, że *nie jestem w stanie ustalić przyczyny braku publikacji tego aneksu w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego, mimo obowiązku wynikającego z jego treści. Równocześnie zawiadamiam, że za to niedopełnienie odpowiedzialny był ówczesny sekretarz, który aktualnie przebywa na emeryturze.*

(akta kontroli str. 1059-1060, 1068-1071)

2. Pomimo że zaplanowane w Programie na 2022 r. środki finansowe na jego realizację okazały się niewystarczające, to Program ten nie został w tym zakresie dostosowany do zmieniających się warunków i potrzeb⁴⁸. Zgodnie z art. 11a ust. 5 w związku z ust. 6 ustawy o ochronie zwierząt, program zawiera wskazanie wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację, a projekt programu, przygotowuje wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Burmistrz wyjaśnił, że w związku z wybuchem wojny na Ukrainie Gmina została obciążona dodatkowymi obciążeniami w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt, związanymi z licznie porzucanymi psami. W konsekwencji powyższego zaplanowane środki okazały się niewystarczające. Potrzeba ochrony zwierząt wymaga pilnego działania (...) a procedura uchwalania Programu, wymagająca powzięcia opinii właściwych organów i organizacji jest długotrwała, co w konkretnym przypadku oznaczałoby działanie na szkodę zwierząt. Burmistrz w sytuacji kryzysowej dokonał zatem zwiększenia środków dwukrotnie⁴⁹, a cele Programu zostały dzięki temu bez zbędnej zwłoki osiągnięte.

NIK zauważa, że przy istotnie zwiększających się wydatkach wykonanych, rzetelne planowanie i wskazanie środków w Programie powinno uwzględniać faktyczny wzrost wydatków przeznaczanych na realizację zadań określonych w Programie w trakcie roku.

(akta kontroli str. 158-361, 1076-1077)

⁴⁶ Zgodnie z treścią aneksu obowiązuje on od 1 maja 2013 r. W aneksie tym uregulowano kwestię tego, kto prowadzi transport psów do schroniska oraz sposób kalkulacji dotacji celowej przekazywanej Gminie Kędzierzyn-Koźle w związku z realizacją zadania publicznego.

⁴⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1461.

⁴⁸ Relacja wydatków wykonanych na realizację Programu w stosunku do wydatków zaplanowanych wyniosła 134,1%.

⁴⁹ Zarządzeniem Nr OR.I.0050.112.2024 Burmistrza Gogolina z 17 czerwca 2022 r. o kwotę 15 000 zł oraz zarządzeniem Nr OR.I.0050.193.2024 Burmistrza Gogolina z 4 października 2022 r. o kwotę 23 000 zł.

3. W Programach obowiązujących w całym okresie objętym kontrolą, w zakresie zadania, o którym mowa w art. 11a ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie zwierząt, tj. zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt, wskazano schronisko nieprzyjmujące od Gminy bezdomnych kotów (tylko psy). Również w porozumieniu pomiędzy Gminą a Gminą Kędzierzyn-Koźle nie przewidziano możliwości przekazywania przez Gminę bezdomnych kotów do tego schroniska. Tym samym w całym okresie objętym kontrolą Gmina, nie zapewniła bezdomnym kotom miejsca w schronisku, pomimo tego, że w myśl art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt zapobieganie bezdomności zwierząt i zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wylapywanie należy do zadań własnych gmin, a zgodnie z art. 11a ust. 2 pkt 1 tej ustawy, Program obejmuje zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt. Obowiązek ten dotyczy zarówno kotów, jak i psów.

Burmistrz wyjaśnił, że *schronisko w Kędzierzynie-Koźlu nie przyjmuje kotów z terenu innych gmin niż Gmina Kędzierzyn-Koźle, w konsekwencji powyższego nie było możliwe zawarcie porozumienia w powyższym zakresie*. Burmistrz podkreślił również, że *w okresie pięciu lat nie odnotowano zgłoszeń mieszkańców o konieczności wylapania kotów bezdomnych z terenu Gminy. Gmina jest jednak odpowiednio przygotowana na taką ewentualność. Jeżeli mieszkaniec zgłosiłby występowanie kota bezdomnego w przestrzeni publicznej, kot zostałby wylapany i czasowo przebywałby w gabinecie weterynaryjnym, gdzie zostałby zaopatrzony medycznie, a jego zdjęcie umieszczone na stronie portalu społecznościowego – Facebook gabinetu oraz Urzędu (...), celem poszukiwania właściciela lub osoby chętnej do adopcji*. Burmistrz wyjaśnił również, że na terenie Gminy *nie stwierdzono występowania kotów bezdomnych*.

Odnosząc się do powyższego NIK zwraca uwagę, że w Gminie wystąpiły przypadki wydawania kotów do adopcji. Pozwala to wnioskować, że były to koty bezdomne, a nie wolno żyjące. Zgodnie bowiem z art. 11a ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie zwierząt zadaniem, które powinno być ujęte w programie w opiece nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, jest poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt. Koty wolno żyjące powinny natomiast wrócić do środowiska.

(akta kontroli str. 6-9, 134-135, 583)

4. W treści projektów Programów oraz w samych Programach, określając zakres opieki nad kotami wolno żyjącymi nie wskazano opieki weterynaryjnej – profilaktyki i leczenia chorych kotów wolno żyjących (postanowienia dotyczyły tylko zwierząt bezdomnych), podczas gdy wymóg ten wprowadzono do treści umów zawartych przez Gminę z gabinetem weterynaryjnym⁵⁰, a ustalenia kontroli NIK potwierdzają, że taka opieka była świadczona.

Burmistrz wyjaśnił: *Gmina w treści umów jako zwierzęta bezdomne przyjęła również koty wolno żyjące. Związane jest to z trudnością rozróżnienia statusu kota. (...) odróżnienie kota bezdomnego od kota wolno żyjącego może nastręczać pewne kłopoty, dlatego też Gmina w przypadku konieczności leczenia, dokarmiania czy sterylizacji/kastracji kota, podejmuje te działania bez ustalania statusu kota*.

Burmistrz wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą Gmina wydała łącznie 53 165 zł na leczenie weterynaryjne kotów, co wynikało z 77 zgłoszeń. Powyższe świadczy o zaangażowaniu Gminy w zapewnienie opieki zdrowotnej dla kotów, zarówno bezdomnych, jak i wolno żyjących.

Nie kwestionując zasadności ponoszenia wydatków na opiekę nad kotami wolno żyjącymi, NIK zauważa, że zgodnie z art. 11a ust. 1 w zw. z art. 11a ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie zwierząt, gmina realizując zadanie własne określa program opieki

⁵⁰ Umowy na m.in. kastrację i sterylizację kotów wolno żyjących, sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich odrobaczanie, szczepienie i leczenie w ramach wskazanych w Programach.

nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, obejmujący m.in. opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie. *W programie należy precyzyjnie uregulować zadanie polegające na sprawowaniu opieki nad kotami wolno żyjącymi, nie ograniczając się tylko do ich dokarmiania, wskazując m.in. konkretne sposoby działania w zakresie opieki weterynaryjnej, (...) – brak uregulowania powyższych kwestii nie pozwala na uznanie, że rada gminy wypełniła obowiązek nałożony na nią w art. 11a ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie zwierząt*⁵¹.

(akta kontroli str. 158-361, 538-552, 584)

5. W projektów Programów oraz w samych Programach część zadań, tj. dokarmianie oraz doprowadzanie kotów wolno żyjących do lecznicy weterynaryjnej celem przeprowadzenia zabiegu kastracji/sterylizacji, przypisano do realizacji społecznym opiekunom kotów (wolontariuszom), nie przewidując rozwiązań zabezpieczających realizację tych zadań w okresach czasowego lub stałego braku takich osób. W ocenie NIK powyższe było działaniem nierzetelnym, gdyż to zadaniem własnym Gminy jest prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezdomności zwierząt.

Burmistrz wyjaśnił, że kotów wolno żyjących nie dokarmiali pracownicy Gminy, gdyż *Gmina zapewnia kotom wolno żyjącym karmę, którą przekazuje w przypadku zgłoszenia takiej potrzeby, społecznym karmicielom. Na terenie Gminy znajdują się dwa miejsca bytowania i dokarmiania kotów wolno żyjących*⁵². Pozostałe koty wolno żyjące są rozproszone po Gminie, a ich ewentualni opiekunowie nie zgłaszali dotychczas zapotrzebowania na zakup karmy na ich potrzeby. Warto zauważyć, że codziennymi opiekunami kotów miejskich są tzw. karmiciele – osoby, które regularnie dokarmiają koty. Jest to zajęcie pożyteczne społecznie, które wymaga poświęcenia, a dokarmiane koty często traktowane są przez karmicieli jak własne. Burmistrz wyjaśnił również, że zdaniem Gminy, praktyka dokarmiania kotów wolno żyjących przez społeczność lokalną, a nie przez pracowników Urzędu, wynika z wielu czynników. Po pierwsze, społeczność lokalna często ma lepszą znajomość terenu i miejsc, gdzie koty te przebywają, co umożliwia skuteczniejsze dostarczanie karmy w miejscach, gdzie jest ona najbardziej potrzebna. Po drugie, dokarmianie kotów przez społeczność lokalną jest często bardziej elastyczne i reaguje na zmieniające się warunki, takie jak zmiany w populacji kotów czy migracje zwierząt. Burmistrz podkreślił również, że zaangażowanie społeczności lokalnej w dokarmianie kotów wolno żyjących ma pozytywny wpływ na relacje społeczne i integrację lokalnej społeczności, poprzez wspólną troskę o dobro zwierząt i budowanie więzi międzyludzkich wokół wspólnego celu. Działania te sprzyjają także wzmocnieniu świadomości społecznej na temat odpowiedzialności za zwierzęta oraz promowaniu postaw empatii i troski wobec nich.

Gmina nie zabezpieczyła się na wypadek braku chętnych wolontariuszy i społecznych opiekunów kotów. Odnosząc się do wyjaśnień Burmistrza, należy podkreślić, że korzystanie z pomocy społecznych opiekunów kotów oraz wolontariuszy, jak najbardziej słuszne i celowe, nie może zwalniać z realizacji tych zadań pracowników Urzędu.

(akta kontroli str. 136, 159, 198, 230, 251, 280, 310, 339, 593-594, 599-634)

6. Gmina zawarła, w okresie objętym kontrolą, umowy⁵³ na interwencyjne wyłapywanie bezdomnych zwierząt z podmiotem, który nie posiadał zezwolenia na prowadzenie takiej działalności, pomimo takiego obowiązku wskazanego w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku

⁵¹ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 30 lipca 2019 r., sygn. akt II OSK 1754/18, LEX nr 2706464.

⁵² Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych Gogolin oraz teren użytków rolnych przy ul. Gogolińskiej w Kamieniu Śląskim.

⁵³ Nr WS.I.6140.3.2024 z 29 grudnia 2023 r., WS.I.6140.3.2023 z 30 grudnia 2022 r., WG.I.6140.3.2022 z 29 grudnia 2021 r., WG.III.6140.3.2021 z 30 grudnia 2020 r., WG.III.6140.3.2020 z 31 grudnia 2019 r. WG.III.6140.1.2019 z 28 grudnia 2018 r.

w gminach⁵⁴. Podmiot też został również wskazany w Programach jako realizator wyłapywania bezdomnych zwierząt. Powyższe stanowiło naruszenie art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁵⁵, zgodnie z którym jeżeli do prowadzenia danego rodzaju działalności na podstawie innych ustaw jest wymagane uzyskanie zezwolenia, jednostki samorządu terytorialnego mogą powierzyć wykonywanie zadań wyłącznie podmiotowi posiadającemu wymagane zezwolenie.

Burmistrz wyjaśnił, że na lokalnym rynku brak jest podmiotów, które wystąpiły o udzielenie takiego zezwolenia, a Gmina musi realizować swoje zadania. Zatem w okresie objętym kontrolą wyłoniono do obsługi zadania gabinet weterynaryjny z Krapkowic, który w tej miejscowości posiadał takowe zezwolenie Burmistrza na prowadzenie przedmiotowej działalności. Zaistniała sytuacja nie była zamierzonym działaniem Gminy. Zadanie powierzone zostało jednak podmiotowi w związku z realizacją ustawy o ochronie zwierząt, który wykonuje z należytą starannością, poprzez zawieranie umów jedynie z takimi podmiotami, które rzetelnie wykonują powierzone zadania. Wybór gabinetu był podyktowany także jego renomą oraz długoletnim doświadczeniem w zakresie opieki nad zwierzętami. Pomimo braku formalnego zezwolenia Burmistrza na prowadzenie interwencyjnego wyłapywania bezdomnych zwierząt, Gmina postanowiła tymczasowo powierzyć mu to zadanie z uwagi na jego profesjonalizm i zaangażowanie w sprawy ochrony zwierząt. Burmistrz wyjaśnił ponadto, że Gmina aktywnie dąży do uregulowania tej kwestii poprzez formalne uzyskanie zezwolenia od Burmistrza dla gabinetu weterynaryjnego, z którym podpisała umowę, co będzie stanowiło solidne prawne zabezpieczenie przyszłych działań związanych z interwencyjnym wyłapywaniem bezdomnych zwierząt.

W okresie objętym kontrolą lekarz prowadzący ww. gabinet weterynaryjny posiadał zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na terenie Gminy Krapkowice oraz Gminy Strzeleczki. W trakcie kontroli NIK podmiot złożył do Burmistrza Gogolina wniosek o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na terenie Gminy.

(akta kontroli str. 388-400, 535, 587, 650-679)

7. W treści umów zawartych w okresie objętym kontrolą przez Gminę⁵⁶ na wykonanie zadań polegających na: a/ interwencyjnym wyłapywaniu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy; b/ diagnostyce wyłapanych zwierząt (a także leczeniu w przypadku takiej konieczności); c/ zapewnieniu żywienia i opieki do czasu adopcji lub przekazania do schroniska, pomimo obowiązku wynikającego z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt, nie określono: 1/ urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta będą wyłapywane; 2/ środków do przewozu zwierząt oraz 3/ miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt przed przekazaniem do schroniska.

Burmistrz wyjaśnił, że z treści zawartych umów wynika, że wykonawca ma obowiązek realizować zadanie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a zatem z uwzględnieniem humanitarnego ich traktowania, przez co nie było potrzeby szczegółowo wskazywania ww. przepisów.

⁵⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 399.

⁵⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 679.

⁵⁶ Nr WS.I.6140.3.2024 z 29 grudnia 2023 r., WS.I.6140.3.2023 z 30 grudnia 2022 r., WG.I.6140.3.2022 z 29 grudnia 2021 r., WG.III.6140.3.2021 z 30 grudnia 2020 r., WG.III.6140.3.2020 z 31 grudnia 2019 r. WG.III.6140.1.2019 z 28 grudnia 2018 r.

Zdaniem NIK, przywołany powyżej przepis nakłada na Gminę bezwzględny nakaz zamieszczenia w treści zawieranych umów postanowień konkretyzujących ww. zagadnienia.

(akta kontroli str. 388-400, 535, 586-587)

8. Przez cały okres objęty kontrolą przedstawiciele Gminy nie przeprowadzili kontroli na miejscu realizacji umów zawartych na wykonanie zadań polegających na: a/ interwencyjnym wylapywaniu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy; b/ diagnostyce wylapanych zwierząt (a także leczeniu w przypadku takiej konieczności); c/ zapewnieniu wyżywienia i opieki do czasu adopcji lub przekazania do schroniska. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, brak ww. kontroli na miejscu realizacji umów w okresie ponad pięciu lat było działaniem nierzetelnym.

Burmistrz wyjaśnił, że *przedmiotowe kwestie były weryfikowane na podstawie przekazanej dokumentacji załączonej do faktur, w której zamieszczone są szczegółowe informacje dotyczące podjętych działań i czasu potrzebnego na wylapanie zwierzęcia, jego leczenia oraz przekazania do adopcji lub schroniska. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że Gmina od wielu lat współpracuje z lekarzem weterynarii w zakresie: interwencyjnego wylapywania bezdomnych zwierząt z terenu Gminy, ich diagnostyki i leczenia. Na podstawie przebiegu współpracy możemy stwierdzić, że jest doświadczonym i dającym gwarancję należytego wykonania zamówienia podmiotem. Przez wszystkie lata, w których Gmina miała z tym podmiotem zawarte umowy nie było sytuacji powodujących jakiegokolwiek zagrożenie dla wylapanych zwierząt. Gmina Gogolin zagwarantowała sobie w umowach prawo do kontroli nad przebiegiem zadania i zawsze pracownik miał i nadal ma możliwość sprawdzenia podmiotu. Współpraca ta jest oparta na długotrwałych relacjach i zaufaniu, co zostało potwierdzone wieloletnim doświadczeniem w obszarze opieki nad zwierzętami. Ponadto, umowy zawarte przez Gminę z tym podmiotem uwzględniają prawo do kontroli nad przebiegiem zadań, co stanowi dodatkowe zabezpieczenie interesów Gminy oraz dobrostanu zwierząt. Na podstawie powyższych kwestii oraz dotychczasowego przebiegu współpracy, możemy stwierdzić, że Gmina podejmuje wszystkie niezbędne działania w celu zapewnienia należytego wykonywania zadań związanych z opieką nad bezdomnymi zwierzętami. Nigdy też nie wpłynęły żadne skargi i zastrzeżenia od podmiotów zewnętrznych w kwestii realizacji zadań przez ww. podmiot, poddające w choćby wątpliwość prawidłowość realizowanych zadań. Podkreślenia też wymaga, że lata 2019-2023 to okres wykluwania się wirusa COVID- 19 i późniejszego stanu epidemii. W okresie tym nie było faktycznej możliwości realizacji bezpośrednich uprawnień kontrolnych z przyczyn epidemiologiczno-sanitarnych, co jest faktem powszechnie znanym. Polegano zatem, jak wyżej wskazano w dużej mierze na ewentualnych interwencjach mieszkańców, organizacji pozarządowych itp., które jednak nie stanowiły o żadnym negatywnym odbiorze usługi. W ocenie NIK zaniechanie prowadzenia kontroli na miejscu w całym okresie objętym kontrolą, było działaniem nierzetelnym. Obowiązkiem Gminy jest posiadanie pełnej, dostępnej wiedzy o zwierzętach bezdomnych z jej terenu, również w odniesieniu do zwierząt odłowionych i poddawanych leczeniu.*

(akta kontroli str. 588-589)

9. W treści zawartego z Gminą Kędzierzyn-Koźle Porozumienia w sprawie realizacji kompleksowej opieki nad bezdomnymi psami żyjącymi na terenie Gminy, nie wskazano: a/ wymogu obowiązkowej kastracji/sterylizacji zwierząt przebywających w schronisku, pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie szczegółowych

wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁵⁷; b/ wymogów znakowania zwierząt przebywających w schronisku oraz wprowadzenia informacji dotyczących zwierzęcia do ogólnie dostępnej bazy danych, a także przekazania tej informacji Gminie, wynikających z § 9 ust. 1 oraz ust. 3 ww. rozporządzenia; c/ wymagań dotyczących kwalifikacji osób wykonujących czynności z zakresu opieki nad zwierzętami w schronisku, wskazanych w § 7 ust. 1 pkt 1-2 oraz w ust. 2 rozporządzenia; d/ wymogu otwarcia schroniska na współpracę z osobami/organizacjami z zewnątrz (wolontariuszami), w celu socjalizacji zwierząt; e/ zobowiązania podmiotu prowadzącego schronisko do informowania o przyjętych zwierzętach, np. na stronie internetowej schroniska, wskazanego w treści obowiązujących w okresie objętym kontrolą Programów – poszukiwania właścicieli psów bezdomnych; f/ obowiązku zwrotu zwierzęcia prawowitemu właścicielowi zwierzęcia, który wykaże, że zwierzę należy do niego oraz odpowiedniego udokumentowania (protokół zwrotu), a nie jako adopcji zwierzęcia; g/ zobowiązania podmiotu prowadzącego schronisko do aktywnego poszukiwania nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt (adopcji) wskazanego w treści obowiązujących w okresie objętym kontrolą Programów; h/ zapewnienia Gminie prawa kontroli realizacji zadania na miejscu, w schronisku, w szczególności dotyczących zapewnienia warunków bytowych zwierząt i stopnia realizacji przyjętych przez podmiot prowadzący schronisko zobowiązań (znakowania, obowiązkowej kastracji/sterylizacji, opieki weterynaryjnej, adopcji).

NIK zauważa, że prawidłowa realizacja przez Gminę zadania polegającego na opiece nad bezdomnymi zwierzętami, bez zobowiązania Schroniska do wskazanych powyżej działań, nie jest możliwa.

Burmistrz wyjaśnił, że Porozumienie zostało zawarte w 2011 r. *W chwili obecnej we współpracy z Miejskim Zarządem Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu, którego jednostką organizacyjną jest schronisko, trwają prace nad zmianą zapisów umowy, w formie aneksu, tak aby dostosować je do obowiązujących przepisów. Ponadto pragnę poinformować, że brakujące w treści Porozumienia wymogi, są pomimo braku tych zapisów w porozumieniu, rzeczywiście realizowane przez schronisko dla bezdomnych zwierząt. Dla przykładu na portalu społecznościowym Facebook oraz na stronie internetowej schroniska⁵⁸ schronisko informuje o odłowionych zwierzętach, możliwości ich adopcji i pomocy w odnajdywaniu właścicieli oraz o wolontariacie. Ponadto należy wskazać, że wszelkie zapisy dotyczące wymagań dla schronisk określone w rozporządzeniu (...) w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt, winny być respektowane przez schronisko z uwagi na prowadzony charakter działalności. Dlatego też nie wszystkie zapisy rozporządzenia muszą bezpośrednio zostać przeniesione do porozumienia, gdyż ich stosowanie jest wymagane z mocy prawa.* Burmistrz wyjaśnił również, że okresie objętym kontrolą żaden pies, który został odłowiony z terenu Gminy nie został sprzedany. Zapis w umowie dotyczący sprzedaży jest obecnie zapisem martwym i nigdy nie był realizowany przez schronisko.

W trakcie kontroli NIK, Burmistrz zawarł z Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle aneks Nr 3/2024 z dnia 29 lutego 2024 r. do ww. Porozumienia, w treści którego wskazano wymogi dotyczące: 1/ zapewnienia godziwych warunków pobytu psów w schronisku, kastracji/sterylizacji psów z terenu Gminy, 2/ oznakowania psów z terenu Gminy transponderem⁵⁹, 3/ zapewnienia całodobowej opieki nad zwierzętami przez osoby przeszkolone w zakresie postępowania ze zwierzętami oraz przepisów o ochronie zwierząt, 4/ zapewnienia socjalizacji psów z Gminy poprzez współpracę

⁵⁷ Dz. U. poz. 175, ze zm.

⁵⁸ <https://schronisko.kedzierzynkoze.pl>.

⁵⁹ W terminie nie późniejszym niż siedem dni od dnia zakończenia kwarantanny.

z organizacjami pro zwierzęcymi, wolontariat, spacery i zapewnienie obligatoryjnego wybiegu dla psów, 5/ zapewnienia umieszczania na stronie internetowej i/lub profilach schroniska w mediach społecznościowych informacji o psach z Gminy, celem znalezienia nowych właścicieli oraz doprowadzenia do skutecznej adopcji, 6/ zapewnienia Gminie prawa kontroli w schronisku, w szczególności dotyczącej zapewnienia odpowiednich warunków bytowych zwierząt.

(akta kontroli str. 6-9, 129, 138-139, 718-719)

10. W *Raportach o stanie gminy*, Programach, jak też w obowiązujących w latach 2019-2023 procedurach kontroli zarządczej, nie określono mierników realizacji zadań związanych z zapobieganiem bezdomności zwierząt.

Raporty nie zawierały żadnych informacji o stanie realizacji Programów (danych ilościowych i finansowych, a także mierników realizacji zadań na poziomie produktów i rezultatów, oraz ich analizy). Zgodnie z art. 28aa ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację programów.

Również w obowiązujących w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą Programach nie określono mierników realizacji zadań, umożliwiających monitorowanie wykonania zadań, zgodnie ze standardem kontroli zarządczej B6 *Cele i zarządzanie ryzykiem – Określanie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji* załącznika do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁶⁰.

W myśl art. 68 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, ochrony zasobów. Biorąc pod uwagę określoną w art. 68 ust. 1 ustawy definicję kontroli zarządczej, za najistotniejszy element kontroli zarządczej w jednostce samorządu terytorialnego należy uznać system wyznaczania celów i zadań dla samorządowych jednostek organizacyjnych, a także system monitorowania realizacji wyznaczonych celów i zadań. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Burmistrz, jest odpowiedzialny za zapewnienie adekwatnego, skutecznego i efektywnego systemu kontroli zarządczej w urzędzie gminy, a także w jednostce samorządu terytorialnego.

W Gminie do 29 stycznia 2024 r. obowiązywała *Instrukcja zapewnienia realizacji celów i zadań Urzędu*, wprowadzona zarządzaniem Burmistrza Nr WA-0152-29-/2010 z dnia 1 października 2010 r. Wśród zadań ujętych w rejestrach ryzyk w latach 2019-2023 wskazano *Podjęcie i prowadzenie postępowania w przedmiocie odebrania zwierzęcia oraz rozporządzanie zwierzęciem po uprawomocnieniu decyzji o jego odebraniu*, od 2021 r. dodatkowo *Naliczanie, przekazywanie i rozliczanie dofinansowania dotacji na schronisko dla bezdomnych zwierząt za umieszczenie psów w schronisku*. W obowiązującym od 29 stycznia 2024 r.⁶¹ dokumencie dotyczącym organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminie oraz w Urzędzie, w rejestrze ryzyk na rok 2024, w celu operacyjnym *Ochrona zwierząt*, wskazano zadania: *Wyłapywanie bezdomnych zwierząt, Prowadzenie postępowania w zakresie odebrania zwierząt, Sterylizacja i kastracja kotów wolno żyjących*. Burmistrz wyjaśnił: *analizie poddawano wyżej przywołane ryzyka. W bieżącym roku 2024 określono potencjalne ryzyka, takie jak: pogryzienie przypadkowych osób przez bezdomne zwierzęta, niedostateczne zapewnienie środków na dokonanie sterylizacji i kastracji kotów. Wskazane w rejestrze mechanizmy zmniejszające wystąpienie*

⁶⁰ Dz. Urz. Min. Finansów Nr 15, poz. 84.

⁶¹ Wprowadzonym zarządzaniem Burmistrza Nr WA.120.1.1.2024.

ryzyka, to między innymi reagowanie na zgłoszenia od mieszkańców o siedliskach kotów, bieżąca kontrola obszaru zagadnienia i samokontrola służb. Burmistrz wyjaśnił również, że w dokumentacji kontroli zarządczej Urzędu za lata 2019-2023, nie stwierdzono innych zapisów ponad przywołane powyżej, a dotyczące realizacji zadań wskazanych w Programach. Wdrożona we wskazanych latach procedura kontroli zarządczej w Urzędzie pozostawiała kwestię wskazania tych zadań, komórkom odpowiedzialnym za ich realizację. W roku bieżącym 2024, przy zmienionych procedurach, został wskazany cel jak i zadania niezbędne dla jego realizacji, oraz potencjalne ryzyka. Reakcja konieczna, na tak określone ryzyko, to: sprawnie działający system informacji, szybkie podejmowanie działań zabezpieczających przed dalszymi negatywnymi konsekwencjami (w domyśle dla zwierząt).

(akta kontroli str. 145-154, 158-361, 590-591, 635-649, 1010, 1014, 1018, 1022, 1026, 1030, 1034)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Gminie zaplanowano oraz podjęto skuteczne działania dotyczące opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zmierzające do ograniczenia zjawiska bezdomności zwierząt. Na podstawie porozumienia zawartego z Gminą Kędzierzyn-Koźle, bezdomne psy, po ewentualnym wcześniejszym zaopatrzeniu weterynaryjnym, przekazywano do schroniska. W porozumieniu tym nie zawarto jednak części obligatoryjnych zapisów, które uzupełniono dopiero w trakcie kontroli NIK. Kotom wolno żyjącym na terenie Gminy zapewniono dożywianie przez wolontariuszy oraz opiekę weterynaryjną.

W całym okresie objętym kontrolą obowiązywały umowy obejmujące interwencyjne wyłapywanie i diagnostykę bezdomnych zwierząt (a także ich leczenie w przypadku takiej konieczności) oraz zapewnienie wyżywienia i opieki do czasu adopcji lub przekazania do schroniska (w przypadku psów). Podmiot z którym zawarte były te umowy nie posiadał jednak zezwolenia na prowadzenie takiej działalności, a w treści umów⁶² nie ujęto części obligatoryjnych elementów⁶³.

OBSZAR

2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonaniem tych zadań

Opis stanu faktycznego

2.1. W Gminie wyłapywanie bezdomnych odbywało się w sposób stały. W Programach wskazano, że wyłapywanie zwierząt ma charakter interwencyjny oraz podano dane podmiotu wykonującego wyłapywanie i adres schroniska, do którego przekazywane miały być zwierzęta. W okresie objętym kontrolą wyłapywanie bezdomnych zwierząt odbywało się tylko przez podmiot, z którym Gmina zawarła umowę. W Urzędzie w latach 2022-2023 prowadzono wykaz zgłoszeń/podjętych interwencji dotyczący bezdomnych zwierząt, zawierający: a/ datę zgłoszenia, b/ rodzaj zgłoszenia, c/ wskazanie miejsca, w którym widziano zgłaszane zwierzę, d/ dane osoby zgłaszającej. Pracownicy Urzędu podejmowali próby ustalenia właściciela/opiekuna bezdomnego zwierzęcia. Burmistrz wyjaśnił, że *informacja z prośbą o interwencję w sprawie bezdomnego zwierzęcia zostaje w pierwszej kolejności skierowana do Strażników Miejskich, którzy podejmują próbę ustalenia właściciela, poprzez przeprowadzenie wywiadu sąsiedzkiego. W przypadku braku możliwości jego ustalenia, zwierzę zostaje odłowione i do czasu ewentualnego*

⁶² Polegających na: a/ interwencyjnym wyłapywaniu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy; b/ diagnostyce wyłapanych zwierząt (a także leczeniu w przypadku takiej konieczności); c/ zapewnieniu wyżywienia i opieki do czasu adopcji lub przekazania do schroniska.

⁶³ Urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta będą wyłapywane; środków do przewozu zwierząt; miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt przed przekazaniem do schroniska.

zgłoszenia się właściciela, czasowo umieszczone w gabinecie weterynaryjnym lekarza weterynarii, z którym Gmina ma podpisane umowy. W gabinecie weterynaryjnym sprawdzane jest, czy zwierzę jest oznakowane. Informacje o odłowionym zwierzęciu Gmina umieszcza w portalu społecznościowym Facebook, dzięki temu znaczna część zwierząt zostaje odebranych w krótkim czasie z gabinetu przez swoich właścicieli.

W przypadku nieustalenia właściciela, psa przekazywano do schroniska dla bezdomnych zwierząt w Kędzierzynie-Koźlu. W latach 2019-2021 w Urzędzie nie prowadzono pisemnych wykazów zgłoszeń/podjętych interwencji dotyczący bezdomnych zwierząt, a w wykazach z lat 2022-2023 nie odnotowywano czasu zgłoszenia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W schronisku przebywało 47 psów z Gminy, w tym 40 zostało przekazanych w okresie objętym kontrolą⁶⁴. Urząd dysponował dokumentacją potwierdzającą przekazanie psów do schroniska oraz obejmującą ich dalsze losy, łącznie z datami adopcji lub utraty psów⁶⁵. Na podstawie próby⁶⁶ stwierdzono, że Gmina monitorowała termin podjęcia interwencji przez podmiot wylapujących bezdomne zwierzęta oraz termin przekazania zwierząt do schroniska. Podmiot ten przedstawiał dokumentację, pozwalającą na dokonanie rzetelnego rozliczenia z wykonanej usługi.

Na terenie Gminy, w okresie objętym kontrolą, Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach prowadziła łącznie 14 postępowań przygotowawczych⁶⁷ wszczynanych na podstawie zawiadomień o podejrzeniu znęcania się nad zwierzętami.

(akta kontroli str. 401-403, 575, 587, 595-598, 1075)

2.2. W okresie objętym kontrolą Gmina posiadała informacje o losie wszystkich psów przekazanych do schroniska. Schronisko co miesiąc przekazywało do Urzędu zestawienie wszystkich psów odłowionych z terenu Gminy⁶⁸, przebywających w schronisku, wraz z listą ewentualnych zabiegów weterynaryjnych lub innych zdarzeń (np. adopcja, odbiór psa przez właściciela). Dodatkowo, przedstawiciel kontrolowanej jednostki przeprowadził kontrolę w schronisku, w celu weryfikacji poprawności ww. danych, co szerzej opisano w pkt 2.8 wystąpienia pokontrolnego. Na podstawie próby⁶⁹ stwierdzono, że wszystkim bezdomnym psom wszczepiono w schronisku mikroczipy⁷⁰ oraz poddano je kastracji/sterylizacji⁷¹. W schronisku

⁶⁴ Pozostałych siedem przekazano przed 2019 r.

⁶⁵ Zgony naturalne lub eutanazje z przyczyn humanitarnych.

⁶⁶ Obejmującej interwencje z 2022 r.

⁶⁷ W 2019 r. sprawa została zakończona wnioskiem o warunkowe umorzenie (znęcanie się nad psem); w 2020 r. prowadzono trzy postępowania (jedno umorzone z uwagi na niewykrycie sprawcy – postrzelenie kota z wiatróvky, kolejne umorzono wobec stwierdzenia, że czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego, w trzeciej sprawie dochodzenie zostało zakończone aktem oskarżenia – znęcanie się nad stadem kóz); w 2021 r. trzy postępowania (w dwóch przypadkach dochodzenia zostały umorzone z uwagi na niewykrycie sprawcy – postrzelenie psa oraz kota z wiatróvky, trzecia sprawa zakończyła się aktem oskarżenia – znęcanie się nad psami); w 2022 r. przeprowadzono cztery postępowania przygotowawcze (jedno zostało umorzone z uwagi na niewykrycie sprawcy – znęcanie się nad dwoma psami, w dwóch przypadkach dochodzenia umorzono wobec stwierdzenia, że czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego – podejrzenie znęcania się nad psami oraz uśmiercenia świni oraz psa, ostatnia sprawa została zakończona aktem oskarżenia – zastrzelenie lisa w wyniku postrzału z wiatróvky); w 2023 r. prowadzono trzy postępowania (dwa dochodzenia umorzono wobec stwierdzenia, że czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego – podejrzenie znęcania się nad psami, trzecie dochodzenie – również dotyczące znęcania się nad psem – zakończono aktem oskarżenia). W 2024 r. do momentu pozyskania informacji przez NIK, Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach nie prowadziła żadnego postępowania przygotowawczego na podstawie zawiadomień dotyczących uzasadnionego znęcania się nad zwierzętami.

⁶⁸ Zestawienie zawierało numer ewidencyjny zwierzęcia, imię psa, datę przyjęcia, datę wyjścia, uwagi, wyliczoną kwotę za pobyt, kwotę za przyjęcie, kwotę za zabiegi.

⁶⁹ Obejmującej 40 psów odłowionych z terenu Gminy i przekazanych do schroniska w okresie lat 2019-2023.

⁷⁰ Z wyjątkiem dziewięciu psów odebranych przez właścicieli oraz jednego psa, który z uwagi na stan zdrowia został poddany eutanazji (łącznie 10 psów).

⁷¹ Z wyjątkiem dziewięciu psów odebranych przez właścicieli oraz dwóch psów które z uwagi na zły stan zdrowia nie mogły zostać poddane kastracji/sterylizacji.

aktywnie prowadzono akcję adopcji zwierząt – na podstawie próby⁷² stwierdzono, że średni czas przebywania psów w schronisku (oczekiwanie na odebranie przez właściciela lub na adopcję) wyniósł 108 dni. Z 40 psów objętych próbą badawczą, odłowionych z terenu Gminy i przekazanych do schroniska w latach 2019-2023, 27 (67,5%) zostało zaadoptowanych, dwa zostały poddane eutanazji, dziewięć odebrali właściciele (22,5%), jeden został przekazany przez schronisko Stowarzyszeniu „TTB Poznań”⁷³, a jeden pozostawał w schronisku oczekując na adopcję.

(akta kontroli str. 439-521, 680-681, 1078)

2.3. W wyniku badania próby opisanej w punkcie 2.1 wynikało, że w czas pobytu zwierząt bezdomnych w tymczasowym punkcie przetrzymania zwierząt zlokalizowanym przy gabinecie weterynaryjnym wynikał z uzasadnionych potrzeb⁷⁴. Burmistrz wyjaśnił, że *nie było przypadków przetrzymywania odłowionych zwierząt poza schroniskiem. Odłowione zwierzę przebywa w gabinecie weterynaryjnym do czasu ewentualnego zgłoszenia właściciela (informacje o odłowionym zwierzęciu Gmina umieszcza na portalu społecznościowym). W przypadku niezgłoszenia się właściciela, zwierzę przekazywane jest do schroniska.*

(akta kontroli str. 137)

2.4. W Programach wskazano, że jednym z zadań Gminy jest opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie, a Urząd dokonuje zakupu karmy dla kotów wolno żyjących, którą następnie wydaje społecznym opiekunom (karmicielom). W Urzędzie co roku planowano akcję dokarmiania kotów wolno żyjących, zabezpieczając na ten cel odpowiednie środki finansowe. W jednostce tej nie prowadzono wykazu kotów objętych dokarmianiem, jednak pracownicy Urzędu posiadali informacje o liczbie dokarmianych kotów - na podstawie oświadczeń społecznych opiekunów kotów. Pracownica Wydziału wyjaśniła, że ostatnie oświadczenia złożone zostały w 2023 r. i dotyczyły ośmiu kotów wolno żyjących. Wyjaśniła również, że *akcja dokarmiania kotów wolno żyjących prowadzona jest tylko w okresie zimowym, co wynika z faktu, że społeczni opiekunowie kotów zgłaszali zapotrzebowanie na karmę tylko zimą oraz że w Urzędzie monitoruje się ilość wydawanej karmy, poprzez wpisywanie jej na złożonych przez społecznych opiekunów kotów oświadczeniach.*

Burmistrz wyjaśnił, że w 2023 r. *zgłoszono przez społecznych karmicieli chęć dokarmiania kotów wolno żyjących, występujących na terenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych Gogolin oraz na terenie użytków rolnych przy ul. Gogolińskiej w Kamieniu Śląskim. W ramach ograniczenia populacji kotów wolno żyjących dwa razy w roku: w okresie styczeń – kwiecień oraz jesień w okresie wrzesień – listopad, Gmina prowadzi w ramach realizacji Programów, akcyjną sterylizację i kastrację przez zakład leczniczy dla zwierząt. Wiele kotów po takich zabiegach zostaje oddanych do adopcji bezpośrednio z gabinetu weterynaryjnego, w dużej mierze są to osoby zgłaszające koty wolno żyjące do przedmiotowych zabiegów. Jedynie niewielka liczba kotów jest wypuszczana, po przeprowadzonych zabiegach, czy też leczeniu, z powrotem do środowiska.*

(akta kontroli str. 158-361, 1061-1062, 1075-1108)

W ramach ograniczenia populacji kotów wolno żyjących, w obowiązujących w okresie objętym kontrolą w Programach wprowadzono postanowienie o przeprowadzanej dwukrotnie w ciągu roku (w okresach od stycznia do kwietnia oraz od września do

⁷² Obejmującej 40 psów odłowionych z terenu Gminy i przekazanych do schroniska w okresie lat 2019-2023.

⁷³ Pies w typie Amstaffa został przekazany stowarzyszeniu specjalizującemu się w prowadzeniu adopcji dla psów w typie TTB.

⁷⁴ Na terenie Gminy nie wyznaczono innych miejsc do przetrzymywania zwierząt bezdomnych (domów tymczasowych lub przytulisk).

listopada), akcji ich sterylizacji i kastracji. W okresie objętym kontrolą poddano sterylizacji i kastracji⁷⁵, odpowiednio: a/ w 2019 r. – 15 i cztery koty, b/ w 2020 r. – 36 i pięć kotów, c/ w 2021 r. – 33 i osiem kotów, d/ 2022 r. – 32 i cztery koty, e/ w 2023 r. – 20 i trzynaście kotów, f/ w I kwartale 2024 r. – dziewięć i cztery koty. Pracownica Wydziału wyjaśniła, że *skierowanie na zabieg sterylizacji/kastracji wystawiano w Urzędzie na podstawie wniosków o sfinansowanie zabiegu sterylizacji/kastracji kotów wolno żyjących w ramach Programu (...).*

Wszystkie ww. zabiegi realizowano wyłącznie w lecznicy weterynaryjnej, z którą Gmina miała podpisane umowy.

W okresie objętym kontrolą środki przeznaczone na odławianie bezdomnych zwierząt oraz zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (w tym kotów) były zwiększane kolejno w 2020 r.⁷⁶, w 2021 r.⁷⁷ i w 2022 r.⁷⁸

(akta kontroli str. 138, 575, 593-594, 599-634, 1061-1062, 1065-1066, 1078-1079)

2.5. Gmina zapewniła rzetelne i prawidłowe wykonywanie pozostałych zadań obligatoryjnych dotyczących zwierząt domowych. Na podstawie obowiązujących Programów w całym okresie objętym kontrolą usypiania ślepych miotów dokonywał uprawniony lekarz weterynarii⁷⁹. Ten sam lekarz weterynarii odpowiedzialny był za zapewnienie zwierzętom całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt⁸⁰. Burmistrz wyjaśnił, że okresie objętym kontrolą w budżecie Gminy przewidziano środki przeznaczone na dokonywanie zabiegów usypiania ślepych miotów kotów wolno żyjących dostarczonych do gabinetu przez mieszkańców z terenu Gminy⁸¹.

(akta kontroli str. 160, 199, 231, 256, 282, 311, 340, 538-565, 594, 1061-1062, 1078)

2.6. W 2021 r., na podstawie uchwały nr XXXIX/431/2021 Rady Miejskiej w Gogolinie z dnia 27 lipca 2021 r. wprowadzono plan sterylizacji lub kastracji zwierząt właścicielskich w gminie. Burmistrz wyjaśnił, że akcja sterylizacji/kastracji zwierząt właścicielskich została przeprowadzona na wniosek mieszkańca Gminy w ramach „Inicjatyw Społecznych Miasta Gogolin”. Akcja została skierowana do właścicieli psów i kotów zamieszkujących teren Gminy. W wyniku realizacji ww. planu, przeprowadzono 18 zabiegów sterylizacji kotów właścicielskich, kastracji dwóch kotów właścicielskich, sterylizacji ośmiu psów oraz kastracji trzech psów. Z ww. akcji

⁷⁵ Dotyczy kotów wolno żyjących.

⁷⁶ Przeniesienie kwoty 5 000 zł z rozdziału 90095 Pozostała działalność § 4300 Koszenie poboczy dróg gminnych do rozdziału 90013 Schroniska dla zwierząt, § 4300 Odławianie bezdomnych zwierząt (1 000 zł) oraz § 4300 Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (4 000 zł) – zarządzenie Nr Or.I.0050.143.2020 Burmistrza Gogolina z dnia 24 września 2020 r.

⁷⁷ Przeniesienie kwoty 1 800 zł z § 4300 Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt do § 4300 Odławianie bezdomnych zwierząt – zarządzenie Nr Or.I.0050.159.2021 Burmistrza Gogolina z dnia 2 listopada 2021 r.

⁷⁸ W 2022 r. środki zwiększono dwukrotnie: a/ przeniesienie kwoty 15 000 zł z rozdziału 90095 § 4300 Edukacja ekologiczna (propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju) do rozdziału 90013 § 2310 Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego – dotacja dla schroniska dla zwierząt – zarządzenie Nr OR.I.0050.112.2022 Burmistrza Gogolina z dnia 17 czerwca 2022 r.; b/ przeniesienie kwoty 23 000 zł z rozdziałów 90005 Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu, 90019 Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz 90026 Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami do rozdziału 90013 do § 2310 – dotacja dla schroniska dla zwierząt (kwota 20 000 zł) oraz w § 4300 Odławianie bezdomnych zwierząt (kwota 3 000 zł).

⁷⁹ Umowa Nr WS.I.6140.2.2024 z 29 grudnia 2023 r., umowa Nr WS.I.6140.2.2023 z 30 grudnia 2022 r., umowa Nr WG.I.6140.2.2022 z 29 grudnia 2021 r., umowa Nr WG.III.6140.2.2021 z 30 grudnia 2020 r., umowa Nr WG.III.6140.2.2020 z 31 grudnia 2019 r., umowa Nr WG.III.6140.2.2019 z 28 grudnia 2018 r.

⁸⁰ Umowa Nr WS.I.6140.1.2024 z 29 grudnia 2023 r., umowa Nr WS.I.6140.1.2023 z 30 grudnia 2022 r., umowa Nr WG.I.6140.1.2022 z 29 grudnia 2021 r., umowa Nr WG.III.6140.1.2021 z 30 grudnia 2020 r., umowa Nr WG.III.6140.1.2020 z 31 grudnia 2019 r., umowa Nr WG.III.6140.3.2019 z 28 grudnia 2018 r.

⁸¹ Tego typu zabiegi miały miejsce tylko w 2023 r. (trzy zabiegi).

skorzystało łącznie 24 mieszkańców Gminy, właścicieli zwierząt. Burmistrz wyjaśnił, że skierowanie na zabieg zawierało oświadczenie właściciela/opiekuna zwierzęcia o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie zabiegu, w którym wskazany był gatunek zwierzęcia, rasa, płeć, wiek i umaszczenie. Burmistrz wyjaśnił również, że w 2022 r. ponownie został zgłoszony taki wniosek w ramach inicjatywy społecznej, jednak nie uzyskał on poparcia mieszkańców, którzy wyrazili swoje zdanie poprzez głosowanie na złożone projekty. Zrealizowana w 2021 r. akcja nie obejmowała znakowania zwierząt. Takie działanie nie zostało wskazane jako niezbędne do realizacji w zgłoszeniu, a mieszkańcy nie wyrazili zainteresowania znakowaniem swoich zwierząt.

(akta kontroli str. 136, 159, 198, 230, 251, 280, 310, 339, 584-585, 1062-1064, 1078)

2.7. W Programach opisane zostały działania z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt oraz wskazywane były podmioty realizujące poszczególne zadania. Na stronie internetowej Gminy, Urząd informował mieszkańców o możliwości bezpłatnej adopcji psów ze schroniska wskazując, że psy posiadają mikroczipy, są wysterylizowane/wykastrowane, zaszczepione, odrobaczone oraz odpchłone. Prezentowane były również zdjęcia psów oczekujących na nowych właścicieli. Ponadto na stronie Gminy w portalu społecznościowym Facebook zamieszczano zdjęcia psów, które zabezpieczono na terenie Gminy, co miało na celu dotarcie do właścicieli tych zwierząt.

W Programach nie zawarto obowiązku realizacji zadań z zakresu edukacji oraz działań informacyjno-promocyjnych dotyczących kastracji/sterylizacji, znakowania, adopcji, a w przypadku kotów bezdomnych – obowiązku poszukiwania nowych właścicieli. Burmistrz wyjaśnił, że *Programy zawierają obligatoryjne zapisy, jednak pomimo niesformalizowania pewnych zapisów w przedmiotowych Programach, prowadzone są przez Gminę działania informacyjno-promocyjne w zakresie poszukiwania właścicieli odłowionych psów bezdomnych. Zdjęcia odłowionych psów, umieszczane są na stronie mediów społecznościowych Facebook, dzięki temu działaniu znaczna część psów zostaje odebrana z gabinetu weterynaryjnego przez ich właścicieli, natomiast informacja o psach odłowionych na terenie Gminy, a przebywających w schronisku dla bezdomnych zwierząt w Kędzierzynie-Koźlu, znajduje się na stronie internetowej Urzędu (...).*

Burmistrz wyjaśnił również, że *tematyka opieki nad bezdomnymi zwierzętami nie była głównym celem akcji edukacyjnych prowadzonych przez Gminę w szkołach, ale wątki związane z opieką nad zwierzętami bezdomnymi i działań w tym zakresie często były tematem rozmów z dziećmi w przedszkolach i szkołach podczas spotkań edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska.*

Burmistrz wyjaśnił także, że Gmina podejmowała interwencje na zgłoszenia, przede wszystkim telefoniczne, dokonywane przez organizacje zajmujące się ochroną zwierząt. *Niestety organizacje te nie prowadzą żadnej weryfikacji dokonywanych zgłoszeń. Większość zgłoszeń o złym traktowaniu zwierząt przekazywanych przez te organizacje nie była potwierdzana podczas wizji terenowych. Na miejscu często okazywało się, że zgłoszenie jest efektem konfliktu sąsiedzkiego wynikającego z innych przyczyn niż złe traktowanie zwierząt, a telefoniczne zgłoszenie tego faktu organizacji społecznej było kolejnym elementem całego cyklu zgłoszeń nieprawidłowości „u sąsiada”.*

(akta kontroli str. 158-361, 590, 594-595, 722-726)

2.8. W okresie objętym kontrolą wydatki na sfinansowanie zadań z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt dokonywane były legalnie i zostały rzetelnie rozliczone. Przyjęty w kontrolowanej jednostce sposób rozliczeń z podmiotami zaangażowanymi w opiekę nad zwierzętami bezdomnymi

zapewnił właściwą realizację zadań własnych Gminy w powyższym zakresie. Na podstawie umów dotyczących odławiania bezdomnych zwierząt podmiot realizujący tę usługę wystawił: 1/ w 2023 r. – 13 faktur VAT na łączną kwotę 11 580 zł, 2/ w 2022 r. – 18 faktur VAT na łączną kwotę 14 290 zł, 3/ w 2021 r. – 17 faktur VAT na łączną kwotę 11 440 zł, 4/ w 2020 r. – 21 faktur VAT na łączną kwotę 14 176,60 zł, 5/ w 2019 r. – 15 faktur VAT na łączną kwotę 8 593 zł. Ogółem w latach 2019-2023 Gmina na podstawie umów dotyczących odławiania bezdomnych zwierząt poniosła wydatki w kwocie 60 079,60 zł.

Na podstawie umów dotyczących usypiania ślepych miotów oraz sterylizacji/kastracji zwierząt, podmiot realizujący usługę wystawił: a/ w 2023 r. – 12 faktur VAT na łączną kwotę 6 605 zł, b/ w 2022 r. – sześć faktur VAT na łączną kwotę 5 680 zł, c/ w 2021 r. – sześć faktur VAT na łączną kwotę 5 340 zł, d/ w 2020 r. – sześć faktur VAT na łączną kwotę 5 490 zł, e/ w 2019 r. – 12 faktur VAT na łączną kwotę 1 892 zł. Dodatkowo, w związku z akcją społeczną z 2021 r. związaną z dodatkową kastracją/sterylizacją zwierząt, podmiot wystawił 23 faktury VAT na łączną kwotę 14 310 zł. Ogółem w latach 2019-2023 Gmina na usypianie ślepych miotów oraz na kastrację/sterylizację zwierząt poniosła wydatki w wysokości 39 317 zł.

Na podstawie umów dotyczących zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt⁸² podmiot realizujący usługę wystawił: 1/ w 2023 r. – dziewięć faktur VAT na łączną kwotę 6 140 zł, 2/ w 2022 r. – 11 faktur VAT na łączną kwotę 8 125 zł, 3/ w 2021 r. – sześć faktur VAT na łączną kwotę 3 664 zł, 4/ w 2020 r. – 11 faktur VAT na łączną kwotę 4 053 zł, 5/ w 2019 r. – sześć faktur VAT na łączną kwotę 2 408,40 zł. Ogółem w latach 2019-2023 Gmina na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt poniosła wydatki w wysokości 24 390,40 zł.

W odniesieniu do wydatków dotyczących sprawowania opieki nad kotami wolno żyjącymi (w tym dokarmianie kotów wolno żyjących) Gmina poniosła wydatki w wysokości 80,10 zł w 2020 r. oraz 973 zł w 2023 r. W latach 2019-2023 podmiot realizujący usługę zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom gospodarskim wystawił w każdym roku rachunki na kwotę, odpowiednio: 1 020 zł w 2019 r., 3 145,88 zł w 2020 r., 1 140 zł w 2021 r., 1 200 zł w 2022 r. oraz 2 400 zł w 2023 r. Powyższe wydatki były weryfikowane przez pracowników Urzędu pod względem formalnym oraz merytorycznym. Faktury/rachunki były opisane zgodnie z treścią zawartych umów, wskazując na rodzaj i zakres wykonanej usługi. Pod względem merytorycznym weryfikację prowadzili pracownicy Wydziału.

W 2021 r. przedstawiciel Urzędu przeprowadził kontrolę⁸³ w schronisku w zakresie prawidłowości realizacji zapisów porozumienia dotyczącego opieki nad bezdomnymi psami odłowionymi z terenu Gminy⁸⁴. W wyniku kontroli przeprowadzonej na podstawie upoważnienia wystawionego przez Burmistrza⁸⁵ stwierdzono, że dokumentacja dotycząca psów z terenu Gminy z lat 2019-2020 prowadzona była w sposób przejrzysty, a zweryfikowane zapisy pokrywały się z zestawieniami miesięcznymi przekazywanymi przez schronisko Gminie. Ustalono, że psy przebywają w czystych, przestronnych kojcach, pod opieką weterynaryjną, są wyprowadzane na spacer przez pracowników jednostki oraz wolontariuszy. W toku kontroli ustalono, że nie ma zastrzeżeń do prawidłowości wywiązywania się schroniska z zapisów porozumienia z Gminą Gogolin.

⁸² Nie dotyczy zwierząt dzikich.

⁸³ Protokół z kontroli KW.1711.3.2021 z 16 kwietnia 2021 r. Kontrola obejmowała lata 2019 oraz 2020. Kontrolę przeprowadzono w dniach od 9 do 14 kwietnia 2021 r.

⁸⁴ Kontrola obejmowała lata 2019 oraz 2020.

⁸⁵ Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr KW.1711.3.2021 z dnia 2 kwietnia 2021 r.

Burmistrz wyjaśnił również, że w okresie objętym kontrolą do Gminy nie docierały protokoły z kontroli/informacje o wynikach kontroli innych organów w schronisku, gdzie przebywały psy odłowione z terenu Gminy.

(akta kontroli str. 522-525, 566-582, 595, 680-681, 1035-1036, 1062)

2.9. Z danych dotyczących populacji zwierząt bezdomnych na terenie Gminy oraz podejmowanych działań w związku z realizacją Programów wynikało, że w latach 2019-2023 z terenu Gminy odłowiono 21 szt. zwierząt w 2019 r. (11 psów i 10 kotów), 21 szt. w 2020 r. (siedem psów i 14 kotów), 21 szt. w 2021 r. (11 psów i 10 kotów), 23 szt. w 2022 r. (16 psów i siedem kotów), 19 szt. w 2023 r. (osiem psów i 11 kotów). Liczba zwierząt bezdomnych przekazanych do schroniska od 2019 r. do 2020 r. nieznacznie zmalała (przekazano do schroniska odpowiednio siedem i sześć psów⁸⁶), po czym w 2021 r. wzrosła (osiem psów przekazanych do schroniska), następnie w 2022 r. nastąpił znaczący wzrost liczby bezdomnych psów przekazanych do schroniska (15 szt.). W 2023 r. do schroniska przekazano cztery bezdomne psy.

Porównując wyłącznie lata 2019 oraz 2023, liczba odłowionych psów zmalała z 11 do ośmiu⁸⁷, również liczba bezdomnych psów przekazanych do schroniska zmalała z siedmiu sztuk do czterech. W przypadku kotów odłowionych z terenu Gminy, ich liczba przez okres objęty kontrolą utrzymywała się na poziomie od 10 sztuk w 2019 r., do 11 sztuk w 2023 r. W ww. latach wydatki na ograniczenie liczby bezdomnych zwierząt w Gminie zwiększyły się o ponad 8%, z 41 697,40 zł w 2019 r. do 45 207 zł w 2023 r.

Z porównania liczby psów przekazanych do schroniska oraz wydatków na ograniczenie liczby zwierząt bezdomnych w Gminie⁸⁸ wynikało, że podejmowane przez Gminę działania w tym obszarze były skuteczne, o czym świadczy zmniejszająca się liczba bezdomnych psów na terenie Gminy. W odniesieniu do kotów w efekcie działań podejmowanych przez Gminę liczba kotów wolno żyjących na terenie Gminy pozostawała na stałym poziomie.

(akta kontroli str. 11, 131-137, 140-157)

2.10. Burmistrz wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie występowały trudności, jak też problemy z realizacją zadań z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt oraz opieki nad zwierzętami bezdomnymi, pomimo ograniczeń wynikających z epidemii COVID-19. Zdaniem Burmistrza, *Gmina dokłada wszelkich starań w zakresie zapobiegania bezdomności oraz opieki nad bezdomnymi zwierzętami i podejmuje niezbędne działania w celu zagwarantowania prawidłowości wykonanych usług. W tym celu Gmina zawarła stosowne umowy z lekarzem weterynarii oraz podpisała porozumienie z Gminą Kędzierzyn-Koźle na umieszczenie zwierząt odłowionych na terenie Gminy w schronisku dla bezdomnych zwierząt w Kędzierzynie-Koźlu. Wszystkie te działania zostały podjęte w duchu troski o dobro zwierząt i zaangażowania społeczności lokalnej w rozwiązanie problemów związanych z bezdomnością zwierząt, mimo trudności wynikających z panującej epidemii.*

(akta kontroli str. 592)

⁸⁶ W okresie objętym kontrolą nie przekazano do schroniska żadnego kota.

⁸⁷ Tj. o 27,27%.

⁸⁸ Lata 2019-2023.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2019-2021 w Gminie nie prowadzono pisemnych wykazów zgłoszeń/podjętych interwencji dotyczących bezdomnych zwierząt. Ponadto w wykazach obejmujących lata 2022-2023 nie wskazywano godzin podjęcia i zakończenia interwencji polegającej na odławianiu bezdomnych zwierząt. Powyższe było w opinii NIK działaniem nierzetelnym, uniemożliwiającym szczegółowe rozliczenie podmiotu zajmującego się wyłapywaniem bezdomnych zwierząt.

Burmistrz wyjaśnił, że *sprawy były prowadzone i załatwiane na bieżąco, zgodnie z zawartymi umowami w tym zakresie. Każda podjęta interwencja była potwierdzana fakturą wraz z opisem, który następnie był weryfikowany przez pracowników Urzędu, przy pomocy informacji wskazanych w wykazie bezdomnych zwierząt przekazanych do schroniska. Wyjaśnił również, że Gmina prowadzi ewidencję zwierząt pozostających pod opieką Gminy, na podstawie której jest w stanie rozliczyć efekty wydawania publicznych pieniędzy.*

Odnosząc się do wyjaśnień Burmistrza, NIK zwraca uwagę, że brak informacji dotyczącej czasu podjęcia interwencji przez podmiot zajmujący się wyłapywaniem zwierząt, uniemożliwia rzetelne ustalenie, czy wywiązywał się on z obowiązku realizacji zadania w czasie określonym w umowach.

(akta kontroli str. 388-400, 1075)

OCENA CZĄSTKOWA

Działania podejmowane w ramach realizacji Programów były skuteczne, o czym świadczy zmniejszająca się liczba bezdomnych psów na terenie Gminy, która w latach 2019-2023 uległa obniżeniu o 27,27%. Liczba kotów wolno żyjących utrzymywała się natomiast na stałym, stabilnym poziomie. Pracownicy Urzędu posiadali informacje na temat stanu oraz losów psów przekazanych do schroniska, jak też warunków w jakich zwierzęta te były przetrzymywane. Gmina zapewniła również całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zawieranie przez Gminę umów na interwencyjne wyłapywanie bezdomnych zwierząt wyłącznie z podmiotami posiadającymi zezwolenie na prowadzenie tego typu działalności.
2. Ujmowanie w treści zawieranych przez Gminę umów na wykonanie zadań polegających na interwencyjnym wyłapywaniu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy oraz diagnostyce wyłapanych zwierząt (a także leczeniu w przypadku takiej konieczności) i zapewnieniu wyżywienia i opieki do czasu adopcji lub przekazania do schroniska obligatoryjnych elementów wyszczególnionych w § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt.
3. Wzmocnienie nadzoru nad realizacją ww. umów poprzez prowadzenie kontroli na miejscu ich realizacji.
4. Podjęcie działań zmierzających do uwzględnienia w Programie, rozwiązań zapewniających objęcie opieką kotów wolno żyjących, w okresach, kiedy takie zadanie nie będzie wykonywane przez społecznych opiekunów kotów (wolontariuszy).

5. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia kotom bezdomnym miejsca w schronisku dla bezdomnych zwierząt.
6. Podjęcie działań zmierzających do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego aneksu nr 1 do porozumienia zawartego z Gminą Kędzierzyn-Koźle.
7. Określenie w Programach mierników realizacji zadań związanych z zapobieganiem bezdomności zwierząt domowych.
8. Zamieszczanie w prowadzonych wykazach informacji dotyczących podjęcia i zakończenia interwencji związanych z odławianiem bezdomnych zwierząt.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 13 czerwca 2024 r.

Kontroler

Wojciech Jarzyna
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

p.o. Dyrektor
Delegatury NIK w Opolu
Iwona Zyman

.....
podpis

.....
podpis